

23.)

Telje

1) RMK I. 1700.

1. péld.

2) RMK I. 1700/a.

1. péld.

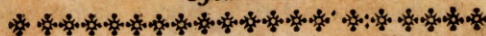
IGAZÁN-VALÓ
BÖLCSESEG
AVAGY
MINDENNAPI
IDVŐSSÉGES,
GONDOLKODÁS

AZ
ISTENI
FÉLELEM RŐL.
ÉS

A Bűnnek büntetéséről

A JESUS Társaságabéli
P. SEGNERI PÁL,
írásiból.

És más azon szent Társaságabéli
Szerzetesnek oktatása a szent
Gyónásról.

NYOMTATTATOTT BECSBEN
Schlegel János György, által. 1705.

*Ecce Timor Domini, ipsa est
Sapientia, & recedere à
malo, intelligentia. Job.
c. 28.*

**Imé az Ur félelme, az à böl-
cseség, és à gonofztúl el-
távozni, értelem. Job.
28.**

AJÁNLO LEVÉL A Kegyes Olvasóhoz.

HA à meg-bomlott ütő-orá-
nak, első kereke meg-áll,
à többi sem foroghat; Ugy-
ha mely ember elméjét à tudatlanság-
nak hályaga el-fogja, annak akarat-
tya sem lát el-járni az Istenes dő-
logban. Hogy ezen élő-ora meg bom-
lását, az emberi tudatlan elme, és ér-
telem hályagát (mely az igaz hit vi-
lágossága fogyatkozásából szokott az
emberben lenni) le-vévén, meg-or-
vosollyam, rövid *Recipével* annak or-
voságát fel-jegyzem; miként lehetsé-
sen embernek az Isteni Félelmet meg-
tanulni, és à bűnnek el-távoztatása-
ból à bűnnek-büntetését el-kerülni.
Szerencsés orvos lések én, ha egy-
kis irással azt à léleknek ártalmas em-
beri elmének tudatlanságát el-üzhe-

tem. Az pedig ugy lehet-meg, ha à *Patiens* ember mindennap reggeli álmából fel-ébredvén meg-emlékezik, Istenéről Teremtőjéről és azt imádván hálát-ád annak minden tüle vétt jóvaiért; és elméje világosítását kéri, s nyeri, melyből meg-érthesse, mely minden gonosz-felett való dolog legyen Istennek parancsolatit meg-fizgvén, Istent meg-bántani. Es ilyen Isten világosította elmével, töltvén à napot, olvassa azon napra való Gondolkodást; de halkal, né futva: meg-gondolván, hogy nem à sietve járó, hanem à meg-is álló hajon szoktak à tengeren drága gyöngyöt halá-fzni. Ha pedig kímás halászhatar-tan foglalatosági miat egészlen nem olvashattya, csak egy czikkelyét-is értelmessen ugy olvassa, hogy azon Gondolkodás után-való Imádságót el-ne múlassa; minthogy nincsen à bűnnek diadalmas meg-győzésére egy foganatosb eszköz; mint ha ki Moyffessel égben emelt kézzel imá-dkozik Istenhez: szent Irás az-hogy:

Опор-

Oportet semper orare, & non deficere. I. uc.
18. Szükséges mindenkor szüntelenül imádkozni. Ha ki azért ezt elfogja követni, merem igitnem, hogy az a mindenható erejű Ur, és Isten, a ki a szül etés etül fogva való vakot, sárt kenvén szemére, meg-gyógyított; oly világosságot ad embernek az Isteni bölcseségre, és Isteni félelemre, mellyel a bűn által lenni szokott Isten büntetését el-kerüli, melynek kezdeti. *Initium sapientia timor Domini.*

Ps. 110. Isteni bölcseségnek
kezdeti az Isteni
félelem.

ELSŐ
GONDOLKODÁS.
Vasárnapra.

ELSŐ CZIKKELY.

A bűn, Isten ellen tölt bűszűség.

Gondold-meg elsőben, hogy valahányszor vétkezel, annyszor a te Istenedet meg-vetvén, bűszűséggel illeted. Ne úgy vélekedgyél pedig ezen mondásról, mint az ékesszen szölvő Oratorok festett be-fizédek-ről; hanem-hogy ez tiszta-igazság. Ezen értelemmel szölvőnek minnyájan a szent Atyák, és az írás magyarázó Doctörök; sőt maga a szent írás szüntelen kiáltja s, fejünk-be veri: hogy a bűnös, Isten ellen dühösködik, ellene fel-támadván, pártot üt, és őtet hála-datlanul meg-veti, s tapodgya De talám azt mondod: én nem vétkezem azért hogy az Istent meg vessen hanem, egyedül csak azt keresem, hogy kedvemet be-töltsen.

Te-

Tehát úgy? Am cselekedgyél úgy, a mint mondod: mind-azon-által tud-nod kell azt, hogy két féle a meg-vetés, egyik nyilván-való és igyenes, a másik igyenetlen, melyet az Oskolákban magyarázónak neveznek. Magadtól kerdezősködöm már: nem de nem meg-vettetnek iteled-e magadat lenni fiadtul, szolgádtul, házas-tár fiadtul, hogyha parancsolatidat meg-szegik, és engedelmesléget néked nem mutatnak? Fejedelem tisztelőnek tartod-e az olyant, a ki az ő ki bocsátott törvényt vakmerőkeppen öszve-gázollya, egybe rontya, által hágja. Nem de nem jó barátodat csúfolod, mikor néki hátat fordítasz? vallyon ki merészel vétkezni a kemény Birónak tekinteti előtt, a kitől retteg? Annak-okáért hited el magaddal, hogy minden vétkekkel bűszűségre inditod a te Istenedet. Bizonyfágom ebben szent Pál Apostol, ki így szölv: *Per pravaricationem legis DEUM in hono-ras.* A törvénynek meg-szegésével az Istent tiszteletlenséggel illeted. Jól-

A 4

lehet

lehet azt mondod , hogy nem akarod ügyekezettel; de ellenkezőt mutat az cselekedettel, à midőn az ő Törvényének nem engedelmeskedel , az ő igazságát nem féled , Jóságát nem szereted , es mindenhaszonságát , nem bűncsülsz , seminek alított aſnak az ő meg-mérhetetlenségét , à ki vétkeinket látta , azokat gyűlöli , tiltja , halálra neheztelli , ugy , hogy , ha az Isten meg-halhatna , kinek örökké-valóság az élete , az ő halála halálos bűn lenne. Lásd azért , ha van-e miért oktalnúl azt mondanod : én nem vétkezem , hogy az , Istent meg-báncsám , hanem hogy magamnak eleget tegyek.

MÁSODIK CZIKKELY.

Ki legyen a meg-bántódott?

Gondold meg másodszor , ki legyen az , à kit-te meg-bántasz. Hogy ha à te szemeid oly ki mond hatatlan szépséget szemlélnének , à mely-magatekinteti által magnes kő módgyára minden emberi szívet magához

ra.

ragadna , el-annyiva , hogy csak egy-szempillantásig-is sokkal gyönyörűségebb volna azt szemlélni , hogy sem sok száz esztendőknék folyási által à világnak minden gyönyörűségivel élni , s bőveiködni , hogy ha oly véghetetlen magasságbéli Felséget képzenél magadban , melynek szolgálattyában minden ki-gondolhatandó kinokat jobb , s hasznosab volna el-szenvedni , hogy sem az egész világon uralkodni ; Hogy ha oly meg-mérhetetlen Jóságot abrazolnál-le elmédben , mellyet csak egy gondolattal-is gonoszszabb volna meg-bántani , hogy sem az Egeket semmivé tenni : mit vélsz magad felől , mind-ennyi mély elmélkedések által-is az Isten mivoltának leg-kissebb tulajdonságát , s részét , ha fel-érhetede ? mivel az Isteni Felség mind azoknál véghetetlenül nagyobb , valamiket à mi csekély elménk ki-gondolhat , s meg-foghat. Gondoly-ki bár több-több tökéletes erkölcsöket , es ugyan azokat , száz-szor , s meg ezer-szer szaporítsd-meg :

A 5

ugy

ugy - hogy szám-szerént egyezzenek akár az Égek ragyogó csillagival, akár à Tenger vizeinek csöppeivel; mindazon-által mind-ezeknek ki-mondhatatlan sokasága az Isteni tökéletességekhez hasonlítva, csak annyinak látszik, mint egy kis férgecske az egész teremptett állatokhoz képest. Mit gondolsz tehát magadban, midőn az ISTENI nevet hallod? ugyan-mit értesz ezen à szón: ISTEN? Nem-de-nem azt, à ki öröktől fogva-való, mennyet, földet az ő valóságos jelen léte által bé töltő, minden el-rejtet titkos dolgokat tudó, minden féle szent tökéletességekkel bíró, mindenható, minden jokkal bővelkedő? jól-mondod: De hogy merész ezen mindenható Ur, és Isten ellen vétkezni? à ki nagyobb hogy-sem mint mi-gondoljuk, jobb mind annál, valami-valaha volt, vagy-on, és léfzen; mivel minden jóknak el-fogyhatatlan kút feye, eredete, és kezdeti, kinek csak egy látásával-is örökké meg-bóldogulhatz. Tehát ezt à jo Istent boszontod hálalos

lálós bűnőddel? Csudálkozom, hogy valaha egyszer szivedben nem szálalasz, s meg-nem rémülsz lelkedben!

HARMADIK CZIKKELY.

Ki legyen à meg-báned.

Gondold-meg harmadszor, ki legyen az, à ki ezt à hatalmas Urat és Istent meg-bántya. Vedd eszedbe magadat, s lásd-meg testedben mi vagy? Nem sok esztendőkkel ez előtt az üres semminek mélyféges örvényében bolygottál, és ismét rövid életednek napjai után à férgektől meg-emésztetvén, nyomorult testednek mi-volta, melyben még szegény Lelked tengődik, porrá s hammúvá változik! Hát ezen kevés számú porcska merészelt Isten ellen fel-támadni? Továbbá gondold-meg, hogy-eredendő bűnben fagontattál, à mi nagyobb nem-is jöhettél más-képpené világra, hanem elsőbben minden malaszt-nélkül-való-ördög örökös rabjává; mennyországból ki rekesztett Isten el-lenségévé kellett lenned. A te ö-

rőksegid pedig ezek, tudni-illik : El-
médnek tudatlanfága, akaratodnak
gonoszsága, jora-való restség, a tel-
hetetlen roszfzasagra való feslett vá-
gyódás, és hajlandóság. És minde-
zekhez hozzá adván tulaydon folyos
vétkeidet, meg-rögzött gonosz szo-
kafid által adolsás, méltatlanná lettél
az Isten segítő malfaztyára. Hogy
ha még-is jobban meg-akarod maga-
dat ismérni, hasonlicsd magadat az
egész emberi nemzetséghez : Bóldog
Isten! mekkorácska vagy te ahoz a
számtalan emberi sokasághoz képest,
a kik világ kezdetitől fogva vol-
tak, vannak, és lesznek világ ve-
gezetig? mi vagy te azokhoz a Men-
nyeci kar Angyalokhoz; minden te-
remptett, s teremphetendő állatok-
hoz hasonlítva, kik még csak a fel-
séges Isten hatalmosságának kincses
tárházában vannak el-rejtve? ki is-
mérne-meg tegedet ily számtalan sok-
sokaság között; avagy volna-e vala-
mi tekéntet rád valakitől? Hogyha
azért csak olyan vagy ennyi terem-
ptett

ptett állatoknak számlalhatatlan so-
kasághoz képest, mint egy üres
femmi; gondold-meg mi légy az
Istenhez képest, kinek szentséges sze-
mei előtt a fellyül említett sokaság,
ámbar véghetetlenül nagyobb volna-
is még, a mint vagyon, annyinak áli-
tatik, mint-ha nem-is volna : *Omnes
gentes quasi non sint, sic sunt coram eo.* Isa.
4. Minden nemzetségek mintha nem
vólnának, úgy vannak ő előtte, azt
mondgya Isaias Proféta. Mit gon-
dolsz : kedved tartya-e még a több
bűnösökkel Istenedet meg-bánta-
nod? Bizonyára még a hangya sem
esztelenitené soha úgy meg magát,
hogy az ő bolond s vakmerő merész-
lésével a napra rohanna.

IMÁDSÁG.

KEgyelmes Istenem, min álmél-
kodgyam inkább, a te én hoz-
zám mutatott békeséges türeseden-e
avagy az én hihetetlenül tégedet meg-
bántó szemtelentégemé, nem tudom?
Te Uram Királyi szé-kednek felségé-
ben

ben számlálhatatlan dicsőült szenteknek, de kiváltképpen ama kilencz Angyali Karnak zengedező seregétől környül vétettél; kik midőn látták à te véghetetlen nagyságodat, Isteni méltóságodtulel-rémülvén, szüntelen és nagy félelemmel kiáltják: szent! szent! szent! Ezen közbenhagyás nélkül-való mennyei solosmának dicsfirtével meg-nem elégedvén, befödött orczával nagy alázatosan szenséges lábaidhoz borúlnak, mint-ha méltók nem volnának, hogy felséges királyi szekedet környül állják; En pedig el-vetett kis férgecske, midőn ezek tégedet egy szível lélekel, imádnak, s hozzá-való buzgó szeretetek által fel-gyúladván csak el-nem olvadnak, gyalázatos feslett életemmel boszontlak, mely gonofságomnak felettéb-való súlyos terhét-ha vallaimon sokáig hordozom, azomban te-is à büntetéssel nem szetsz, eszemre hozó zabolára nem fogsz, à türésnek, szenvedésnek határát, mód-nélkül meg haladod, igazságod.

ságodnak szolgáltatását napról napra halogatod; bizonyára lehetetlen, és semmi uttyát, módgyát nem látom, hogy vagy à te kegyelmességed boszszuállásra ne forduljon, vagy életem meg jobbitására, roszszaságomnak vége ne szakadgyon. Meg-érdemlettem jól tudom, hogy à föld, melyet most nyomok, valamely szempillantásban vétkezem, ugyan abban elevenen el-nyelne, s többé ne hordozna; meg-érdemlettem, hogy az én szolgálatomra soha többé à négy éltető *Elementumok* ne lennének; meg-érdemlettem hogy à napnak felkelését ne látnám, hanem inkább annyi meny'kövel verettetnem öfzve à mennyi fényes sugárral engem világosít; meg-érdemlettem, hogy csak egyedül én érettem új pokol teremtetnék, mivel az előbeni pokol à ki most van gyon, nem volt elegendő az én bűneim nek büntetésére. Te pedig én Istenem, mind-ezek helyébe Atyai gratiádat mutatod, szent-malasztoddal kénálsz, jó kedvedben akarván fogad.

fogadni, a bekeség kötésre magad nyújtasz kezet elsőbben. Oh ki mondhatatlan jóságú, és nagy tűrő Isten! Halgassatok befzedimre Egeknek dicsőült lakosai: Ime hogy megfelelhessek annak, a ki mondhatatlan én hozzám mutatott Isten szeretetének, előttemek tézek fogadást, hogy ha szintén pokol nem volna-is, mindazonáltal csak leg-kisebb vétkeket-is mindenek felett fogok gyűlölni, ezt pedig egyedül azért: mert a bűnnel Isten meg-bántatik, nem-is vétkez-ném ennek utánna szan-szándékkal, ambár tudnám, hogy egy bűnnel elkövetésével az egész világot enyimmé tehetnem; sőt ha Pokoltul ment, és szabad lehetnék is. Ezután oly tisztelettel illetem az én nagy jó Istenemet, melyre érdemes az a meg-becsülhetetlen Jóság; kinek egyedül csak az ő meg-mérhetetlen Irgalmaságának feneketlen tengere borithatya-el az en végnekül-való gonoszságimnak undoklágát. Emai naptúl fogva ezen illetlen tekintetekre vezérő

zérő két szememet bé-kötöm; ezen ragadozó, semmi jóban nem foglalatokodó kezeimet Isten szolgálattýára vonzom; ezen rágalmazó, s mosdatlan tréfákat szóró nyelvemet büzgő imádcságra fogom; egy-szóval ezen romlandó testemnek minden tagjait, kik a bűnnel ezközei voltak, igaz töredelmességből származott idvőséges bánatra, s *Panitentia* tartásra fordítom. En Istenem a te nagy jó-vóltodért, a te szentséges nevednek tisztességéért, és a te Isteni igiretidnek dicsőségéért, enged-meg kérlek alázatosan, hogy ugy légyen, és a te vég-hetetlen Irgalmasságodat ujjabb könyörületességekkel szapartván, ugy el-változtasd az én szíveimet, hogy a menyire ennek-előtte szent Nevednek dicfirtire engedetlen voltam, annyira hiv legyek ennek-utánna; és a menyire tégedet meg-bántottalak, annyira néked minden tehetségemből szolgállyak, ugy hogy, ezen szem-pillantásban szolgálatodhoz kezdgyek, mellyet soha el ne végezzek. Amen.

MASO.

MÁSODIK
GONDOLKODÁS.
H E T F Ö R E.

A bünt súlyosító környül-
lő dolgok.

ELSŐ CZIKKELY.

A Hely.

Gondold-meg elsőbben a helyt,
melyben vétkeztél. Vétkeztél
tudni-illik Istennek jelen-lété előtt; A
törvényét azért őszve rontod, és jelen
vagyon a törvény szerző : nevedet a
büntetések, és szemléli a Bíró ; meg-
tapodod a vért, a ki valtságodnak
drága árra, és réád néz a meg-váltó.
nem csak titkon, hanem a mi nagyobb
szemtől-szemben meg veted a véghe-
tetlen felségű Istenednek barátságát,
inkább akarván lenni ama gonosz
párt-ütő Léleknek rabja, kivel őszve
esküttél Isten ellen, hogy királyi ko-
ronáját ki ütnéd szentséges fejéből.
Egy szóval a kinél már se rettenetes-
seb

seb ; se gyűlöletesb dolog nem lehet.
Peccasti, fecisti malum, & potuisti. Je-
rem. 3. vétkeztél, gonoszságakat cse-
kedtel, és meg lehetett tőled. Hogy-
ha ennek utána az őrdög tégedet ké-
sértéven ösztönözni fog a bűnre, hal-
gass az én tanácsomra : bár-csak a he-
lyről gondolkodgyál idején-korán,
és keress oly rejték szegletet, a hol
Istenedet meg csalhasd : mert más-
keppen nem-tudom micsoda kedved
légyen leg-kisseb vétkezt is annak a na-
gy bőszerű-álló Istennek világos sze-
mei előtt el-követned ; ugyan-is mi-
csoda kedved lehet azon gonoszságak-
nak Isten szeme-láttára való-el-köve-
tésére, melyeket én előttem nem mer-
nél cselekedni ? Vagy hogy talám kis-
seb, s könnyeb Isten ő szent Felsége
jelen-létében vetkezni ?

MÁSODIK CZIKKELY.

Az Üdő.

Gondold-meg másodszor az üdőt,
melyben Istenedet meg-bántot-
tad.

tad. Nem akár-mikör bantottad-meg, hanem akkor tudni-illik, minek-után-na tégedet à szent keresztség által fiává fogadot, életét éretted le-tette, és szent vérét à keresztfának oltárán ki-ontotta, hogy te többé ne vétkeznél; Te pedig bűneidről mind ennyi irtoztató okok után-is őtet megbántottad. Teremtett tégedet à fel-séges Isten éppen csak az ő maga véghetetlen jóságából, ezerek között tégedet ki választott, kik ha teremtetek volna talám soha meg-nem bántották-vólna: keresztyén Hazában hagyott tégedet születni, à hol anyai téjjel együtt szoptad à keresztyén hitnek tudományát, szempillantásfúl szempillantásra jelen-való életedben tart, s táplál; ruhádra, eledeledre s egyszer-smind lakó helyedre Atyai gondot visel; az ő kegyes jó kedvéből nem csak à földi teremtet állatok, hanem magok à mennyei Angyalok szolgálatodra rendeltettek; azon-kivül hány idvőséges lelki sugarlásokat bocsát szivedben? hány-szor ve-szi-el

szí-el rólad kemény ostorát? hány-szor bocsátta-meg bűneiddel érdemlett büntetésedet? Te éretted szentséges vérét utolsó-csöppig ki ontotta, s életét el tékozlotta: néked à maga szent Testét az Oltári szentségben eledelül nyújtja, néked szent malasztinak gazdag tár-házát végig ki nyitja, néked az örök-ke-való Mennyei Paradicsomnak boldogságát elrendelte; minden szempillantásban te rólad gondolkodik, maga ölében hordoz, maga emlőjével szoptat és táplál; Es így abban az időben illetet à te Istenedet bőségszúsággal, melyben leg-nagyobb és több jó-teményit tapasztalod. Azokat à boldog emléket marcanglod-e-meg, melyekből életedet vezred? En úgy hiszem, hogy még az okralan vad állatok-is szemérmefességtől vifeltetven, meg pirúlnának, és el-fizegyenlenék magokat, ha hozzá-ülők vagy egy hasonlónak tapasztalná magát à bűnös emberhez az Téremptő Istenéhez-való háládatlanságban.

HAR-

HARMADIK CZIKKELY.

A Segítő eszközök.

Gondold-meg harmadszor, mi-
csoda segítőekkel éltél a véte-
kre. Semmi volna, ha csak az Istennek
jelen léte-előtt vétkeztél volna; de a
mi nagyobb, szent kezeiből vett sok jó-
téteményivel mint valami fegyverek-
kel ő réája támadtál. Miben foglaltad
azokat az érzékenységeket, mellyeket
lelked idővisége keresésére az Isten-
től vettél? Azok a gonosz szemek,
és kezek vallyon hány undok fertel-
mesegeknek voltak eszközei? Az a
rothadandó test, mellyet a te édes
meg-váltód szentséges Testével, és
Vérével annyiszor táplalt, kinek szól-
gált? Oly akaratot adott néked az
Isten, mellyel ő szent Felségét szeret-
hetnéd; te pedig el hagyván az örök
életnek tiszta forrását, tisztátalan ki-
vándágidnak ocsmány moslékat teli
torokkal iszod! Fel-rúházott rége-
det az Isten nemes értelemmel, ho-
gy az által meg-ismernéd az idővisé-

gre.

gre vezérő egygyetlen-egy Igaságot;
te pedig hány-féle mulandó hívás-
gokban fárasztod elmédet, ujjab-uj-
jab fortélyos találmányokat kohol-
ván. mellyekkel azt a bőv-kezü veled
jól-tévő Uradat meg-bánthasd. Va-
gyon-e még több-hátra? Igen-is va-
gyon: mert tűrhető dolog volna a te-
remtett állatokat bűneinknek el-kö-
vetésére eszközül tartanunk, de a mi
leg-nagyob, magával édes Terem-
tőnkkel élünk gonoszúl, valahány-
szor vétkezünk. Melyről Isaias az
Istennek Képében szíve fáidalmával
igy panaszkodik: *Servire me fecisti
in peccatis tuis, praeuisti mihi laborem in
iniquitatibus tuis.* Isaias 43. Szolgálat-
tál engem a te bűneidért, munkát
szerzettél nekem a te hamisfágidért.
Tehát hogy az Isten ő szent-felsége
oly jó, oly irgalmas kegyelmes, a ha-
ragra oly késedelmes, a bocsánatra
oly kész, lelki sebeinknek meg-gyó-
gyítására oly könyű orvosfágot, s ha
sznos irat rendelt a szent Sacramen-
tók által; azért kell meg-bántanunk

c. 6.

ötet; modván: El-követem ezt a gonfságot, hiszem, az-után meg-gyónom. Oh éktelen szózat! Nem elég-e az Embernek, hogy az teremtet állatokkal fel-fegyverkezvén kegyes Alkotója ellen harczoljon, hanem azon fellyül azt kívánja, hogy a Fel-ségés Isten maga legyen magának gyilkosa. *Servire fecit illum in iniquitatibus suis.* Szolgáltatta őtet az-ő gonofságiban.

IMÁDSÁG.

OH ki-fogyhatatlan jóságnak tenger, véghetetlen szentségnek sigaságnak Istene, bűnöknek vég-nélkül-való gyűlölője. Soha úgy meg-nem pirúl torczám, mint ebben az órában, melyben az én őrdögi háládat-lanságomat meg-gondolom. Semmi-ben tartanám, hogy szent malasztid-dal szemtől szemben meg-bántottalak, csak tehen-magaddal magad-ellen ne tusakodtam volna; te általa Uram a keresztyén hitben meg-világosítatván meg-ismértem véghetetlen irgal-mas-

maságodat; én érettem szent vére-det ki-öntvén, idvősséges ferdőt szer-zettél, hogy lelkemnek undok mocskát le-moshatnám, annak te előtted való igaz-meg-vallásában; én pedig háládatlan bűnös, ezen világosító ajándekiddal-is bántásodra éltem: Te mentől kegyelmesebb voltál hozzám, én annál rosszabbnak s kegyetlenebbnek mutattam magamat, és mennél, könnyebb módombólna a te szolgálatodra, annál bátrabb voltam meg-boszosztásodra, magamat ekképpen, bátorítván: hogy-ha az Istent meg-bántom, elegendő az én bűneimnek el-törlésére a *Penitentia*-tartás, és az óltári szertességben-való részesülés; ezen cselekedetem pedig akár tetsék, az Istennek, akár ne, keveset gondolok vele. Oh vajha csak árnyékát találhatnám a mentségnek, melyet bűneim eleiben vethetnék, de arra sem tehetek szert. Ki volt oka én Istenem az én te ellened fel-háborodott párt-ütésemnek? Talán a szükség, avagy erőszak vitt réá? Távúllégyen,

mert házföntalan, és semminél alább-
való dolog volt az, a mi engemet a te
véghetetlen jóságodtól el-vont. Nem
igirte nékem az Örök és világnak
minden Országát, ha őtet fogom kö-
vetni, mint néked régen a pusztában,
hanem oly rövid ideig tartó gyönyör-
rűséget igirt, mely mint az árnyék el-
rűnt; oly fertelmes gyönyörködtető
hívságot igirt, melyet a sötét északá-
nakis szégyenleni kellene. En azom-
ban mint esztelen, hogy ennek az
ocsmány kamara-széknek tőjából in-
nám, tégedet, a ki az ldvőségnek
véghetetlen Tengersé, s tiszta kút-feye
vagy, meg-vetettelek. *Propter quid ir-
ritavit impius DEUM, propter quid?* Ps.
10. Vályon miért ingerlette az Isten-
telen az Istent? semmiért, és semminél-
is alább-való dologért, a mely volt,
mint ha nem-is lett volna; kire nézve
femmire bocsúllottam a te jó téte-
ményidet; egy-kevésmulandó hívsá-
gon el cseréltem a te szent malasztí-
dat, kik között leg-kisfebbikével-is
birni, többet-téizen, hogy sem é szé-
lyes

lyes vilagnak gazdagfáigival bővelkőd-
ni. Vétettem Ulram, s gonoszt cseleked-
tem szemed-előtt, tagadhatatlan dö-
log: mind-azon-által én kegyelmes
Meg-váltom, im ki terjesztett kézzel
látlak tégedet várakozni, hogy te hoz-
zád fuffak. Hogy ha úgy vagy, ihon
te hozzád jöttem! Nem más-képpen,
hanem egyedül csak a te véghetetlen
Jóságodnak szeretetétől viseltetvén,
kit jól-lehet számtalanszor meg-bán-
tottam, de még-is kegyelmessen ma-
gához hiv. Vétkeimet, kikkel tége-
det, mint valami második Judás el a-
rúltalak, mindenen felett úgy utálok,
mint pokolbéli háládatlanságonnak
fekete szénnyét. Noha Ugyan erős
fogadásom tartya hogy életemet meg-
jobbitom, de mivel azt az én gyen-
ge erőmből végben nem-vihetem,
azért segítségül hilk, s egyszers mind
alázatosan kérlek a te dragalátos őt
mélységes sebeid által; kik-is mint
annyi nyelvek én érettem esfedezze-
nek. A te szent véred hullásának
érdeme által ne hadd én Istenem-

többé, hogy szent malasztodnak hasznos gyümölcset gonofságomnak ezközévé fordítsam, hanem hogy a te Jószágod, és vétkeink ellen rendelt orvosságid legyenek nekünk ez-után szerezettedre s örökkön-örökké-való szolgálatodra igazató ősztonúl. Amen.

HARMADIK GONDOLKODÁS. K E D R E.

ELSŐ CZIKKELY.

Gyűlöli Isten a bűnt.

Gondold-meg elsőbben, mely igen gyűlöli Isten a bűnt. Ha az akarat a menyire a jót kedvelli, keresi, szereti, a gonoszt annyira kerüli, és gyűlöli; mint-hogy az Isten magában minden jó, magát mindennek felett szereti: úgy a bűnt mint minden gonosz fölött való gonoszszat gyűlöli. Tedd őszve, s fontold-meg mind, a minémű gyűlölséggel
vagy

vagy az emberek egy-mást; vagy az ördögök, és kárhozott lelkek az Istenet gyűlölik, s gyűlölhetik. Mind azok csak árnyika sem lehetnek, a mint Isten csak az egy halálos vétket-is gyűlöli. Te pedig oh gondatlan ember, ezt az Isten gyűlölte rettenetes iszonyúságot, a vétket, nem csak nem gyűlöld; hanem keresve keresed, szereted, kedvelled, s lelkeden apolgotod, neveled, szaporítod, és hizlalod.

MÁSODIK CZIKKELY.

Gyűlöli Isten a bűnöft.

Gondold-meg másodszor, hogy Isten nem csak a bűnt, hanem a bűnöft-is gyűlöli a Bölcsnek ama bizonyítása-szerént: *Similiter odio sunt Deo impius & impietas ejus.* Sap. 14. Egyaránt gyűlöli Isten a bűnt, és a bűntető embert; ezt amazért; az embert a bűnért oly halálos ellenségének tartván, a kit-örök kárhozatra ítél. Valamíg a bűn az ember lelkén vagyon;
Isten

Isten arramind addig jó szemmel sem tekinthet. Gondoly oly történetet, hogy a Boldogságos szent szűz Maria Isten Annya, valaha csak egy halálos bűnben esett volna (mellyet az igaz keresztényen csak ki sem Gondolhat, nem-hogy meg letnek lenni magával elhitethetné) bizonyos az, hogy legottan Isten a maga Annyát el-utálta, és a pokol örök tűzére kárhoztatta volna; nem-gondolván annak előbbeni fok-szép érdemivel, sem szentségével. Valmint ezt a való igazságot meg-nem foghattya az emberi elme, szintén ugy, a miként gyűlöli Isten a bűn-tévő embert. Innét vagy on, hogy Isten inkább gyűlöli, utálja embernek egy halálos bűnét, mint minden teremtetett állatnak kedvelhetné minden jó cselekedetét. Eredgy azért, eredgy ismét esztelen bűnös, térj-bé azon bordély házhoz, a hol undok bűneiddel szoktad az Isten törvényét meg-tapodni; de tudgyad, hogy te azzal a te dorbézoláforddal nagyobunalmat, s kedvetlenebb izetlenséget szer-

szerzész az Isten-nek, hogy sem mint a szent Prophéták, Apostolok, Martyrok, és más minden szentek kedvet találhatnának. El-annyira, hogy ha az Istenhez bánat férkezhethetné, egy halálos bűnnel inkább epeesztetné. Mitül félsz tehát bűnös lélek ha a bűntől nem félsz. Nem-de jobb volna-e néked akárminémű nem vétkezhető oktan állatnak, mint okosság-gal nem élő, Istenedet oktanul kinzó embernek lenned?

HARMADIK CZIKKELY.

Mi követi, hogy Isten a bűnt, s a bűnöst gyűlöli?

ERről magadban így gondolkodgyál. Isten a bűnt mindenkéftett gyűlöli, én pedig azt lelkemnélis inkább kedvellem. Isten a gonoszban nagyobnak tart egy halálos vétkeket, mint a jóban az egész minden szenteknek érdemes jó cselekedetét; én pedig a bűn tételt mindennél na-

gyobnak tartom, s azzal mint Örök emlékezetre méltó cselekedettel dicsekedem. Isten, à ki à bűnért az egész világot ostromozza, veri, rontya, egyéb-ként kedves teremtetett állatit, Angyalit, emberét minden jótúl megfosztja, s Örök pokolra kárhoztattja. En pedig nem egy, hanem szántalan vétkeimet tudván, Isten haragjával semmit nem gondolván, eszem, ízom, tánczolok, éjjel nappal dorbézolok, magamat czifrázom, s páva módra fitogatom. Akarod-e tudnod, oh veszendő lélek, kit è kettő közül jobb követned: *Aut DEUS errat, aut mundus fallitur.* Vagy à mindent tudó s látó jó Isten; vagy à csalárd vak világ veszté-el az útát, ha ez bódogságra, s amaz kárhozatra akarna vezetni. Ez egy mással ellenkező kettő közül ki mond igazabbat, maga az Igasság Istene-e, vagy az hazúgásnak atyával Ördöggel bélelt csalárd világ? Oh vakmerő bűnös, à ki magát à bűn moslékában állittja bódognak, à ki Isten, és az Isten szenti előtt und-

dokab minden szemétnél, rettenesb az Ördögnél. *Unus ex vobis diabolus est.* Joan. 6. Eggyik közülletek Ördög.

IMÁDSÁG.

HAtalmas Ur Isten, Uraknak Ura, királyoknak királya, hogy merne te hazzád járulni egy olyan undok útalatos ieszto állat, à minemű-én vagyok, néked halálos ellenséged, ha te veled meg-nem kívánna békéleni. Te oh Felséges Ur Isten à bűnt mindennek felett utállod, s méltán-is; ugyanint: à mi à te nagy jóvóltoddal ellenkezik. De noha te gyűlölöd à mit én ellened cselekedtem, de nem gyűlölöd, à mit te bennem alkottál. Ímérd-meg ebben à te alkotmányodban à te képedet, melyet én undokúl be-rutítottam; Ujcsd-meg kezéd munkáját, s ne enged, hogy az én gonoszra vetemedet akaratom többet teheffen à te mindenhatóságodnál. Imé én nyomorúlt, szent Felséged eleiben le-borúlván, szánom, bánom

bűneimet , s azoknak bocsánattját kérem , oly töredelmessen elenne , mondván azoknak , hogy kívánnám ha soha nem tettem , s nem lettek volna. Egyedül à te én hozzám való szerelmed, s bűneimet ellenző gyűlöléfed szerzi szivemben ezt à bánatot. Kérlek én Istenem, légyen ez után fel-bomolhatatlanul állandó szent békefég közöttünk. En szegény bűnös engedelmeskedem parancsolatidnak ; nagyra bűcsüllöm szent malasztidat ; te pedig mindenek Ura , Istene légy velem késértetemben , oltalmaz veszedelmimben ; ted-le el-lennem méltán felgerjett haragodat, hogy én tenéked hiven szolgálván è világon , à más világon örökké veled vigadhassak.

Amen.

NE-

NEGVEDIK GONDOLKODÁS. SZERDÁRA. ELSŐ CZIKKELY.

Angyalok büntetése.

Gondold à világon tett első bűnt, s annak első büntetését , tudni-illik à mikor más minden teremtetett állatok előtt semmiből teremtetve , szép okos elme, s értelemmel , nagy bölcseséggel ; nem kisebb szép-féggel fel-ruháztatván , teremtetve Istenneknek engedni nem akartak volna , azoknak harmad része az örök pokolra kárhoztatott. Mi lehet az ! Mondhatnád. Hogy ily tenger fő-venyével vetekedő majd meg-számlálhaacan nagy fokaság ? Nincsen szá-nakodás à fokaságon ; El-vagyon végezve : mind-egyig azok pokolra vettessenek. Ah Uram Isten, Nem-de à te kezed alkotmányi-e , s leg-

B6

el-

elsőök azok a nemes Angyalok? Azok ugyan, de magokat kezem, s birtokom alól ki-vonták, azért tűzet érdemlettek, pokol tűzere velek; azt pedig csak egy gondolattal tett bűnökért; mellyel érdemlették, hogy el vessem, és örökké gyűlöllyem őket. Immár csak ne oly igen hertelen lenne, gondolkodhattának volna; nem hallották a bűnnek büntetését. Nem-de azoknak meg-térése a te itgalmadnak nagyobb dicfirtére lenne? Mind ezek, s efféle ezerek nem lágyították az igaz Bíró szívét-ki vagyon mondva a sentenzia: mind-egyig- azon szem-pillantásban pokolra szállyanak. Oh mely rettentés az Isten ítélete; mely súlyos a keze; még-sem tanulnak a gondatlan emberek. Tudgyák hogy az Isten Udvári első Fegyedelmek az Angyalok pokolra vettettek, s nem tartanak attul, hogy együtt ne-büntet-teszenek.

* * *

MA-

MÁSODIK CZIKKELY.

Első szüleink büntetése.

Gondold az első ember Adám Atyánknak az emberek között első vétkét, és a miat az emberi nemzetre szállott Isten igaz büntetését. A miat, a mi első Atyánk bűne miat rajtunk az Isten ostroma, életünknek környül álló minden nyomrúfagi, szegénység, betegség, éhség, döghalál, hadakozás, pusztítás, huzás-vonas, romlás. Szedd-őszve ha lehet s rakd egy halomban, a világ kezdetitől fogva eddig meg-holt embereknek csontyait, és azokat könyves szemmel nézve nem méltán kérheted-e? Hát ugyan mind ezek a szörnyűségek az egy bűnből áradnak? Ez minden réánk rohanó nyavalyánknak fel-nyitott kapuja? Ne vétkezett volna Adám; rajtunk lett volna a mi teremtmő Istenünknek minden szép áldása, Igazság, Békeség, jó természet mellett az Isten malasztja: életünk-

B7

nek

nek mind itt, s mind a más világon örök boldogsága. Oh bűn, oh mely nagy gonosz az Isten átkozta bűn! Feje minden gonosznak! Mi haszna hát siratnod, ó bűnös ember, a te boldogtatlanságodat, jobb volna siratnod bűnödöt, s engesztelned bűntető Istenedet. Atkozott bűn! hasanló a szemet vakító méreghez, ki miat nem láttya a bűnös ember a világos igaságot.

HARMADIK CZIKKELY.

Egy akár mely halálos bűnnek örök büntetése.

Gondold-meg, hogy minden más ányika sem lehet annak, a melyet a kárhozott lelek szenved pokolban. Járul bár csak távúlról a pokol kapujához, s tekinsd lelki szemmel, hányan, meg-számlálhatatlan fokban kinlódnak, s örökké kinlódni fognak abban, csak egy oly bűnőkért, a melyben

ben te magadat részefnek érzed. Ezt látván nem-de iszonyodva kiálthatod-e? Ugy e hát egy szempillantásig-való gondolatnak, egy halálos véteknek örök pokol a vége? Ugy vagy. Egy halálos vétek örök poklot érdemel. El múlt már öt ezer esztendeje, hogy az első embernek Ádámnak első magzattya Cain, gyilkosságáért pokolban kinlódik. El-mulik még annyi, s annál sokkal többek, ezerni ezerek számnélkül léendő esztendőök, de akkor-is csak kezdete lész az örökké-valóságnak, s Cain örök kinnyainak. Láttya ezt, a ki mindent lát az Isten; hallja Cainnak, s a több kárhozottaknak sikoltását, jajgatását; de mint-ha semmit sem látna, vagy hallana; nem csak nem könyörül rajtok, hanem ugyan örül kinlódásokon, látván, hogy így tellye sednek - bé az ő büntető igasági azokon, kik míg üdejek vólt, nem folyamodtak Irgalmasságához. Akarod-e már tudni micfoda, s minemű-epe, és méreg légyen, a kinnek egy-csöppétől meg-

meg-keseredik, s méregg  válik   minden  eds gnek ki-merithetetlen tengere? Hallyad mit mond arról   Profeta: *Pereat Samaria, quoniam ad amaritudinem concitavit DEUM suum.* Ose  14. Vesz zen-el Samaria, ki kesertis gre indította Isten t. Csud lod   ki hallod ezeket? Többet mondok. Pokolban sem büntetődik soha eléggé   b n, és vétek. El-annyira, hogy, ha az Isten egyre boc tana  mind azokat   szörnyű kinokat, melyeket pokolban az egész kárhozottak, s az ördögök egyenként szenvednek, mind   sem lenne elég az egy b n elégséges érdemlett büntetésére. Egy-f z val: Isten   ki mindenható, mindent-tehető, sem büntetheti   halálos b nt annak méltó érdeme szerint. L d  mil gyen   b n; mellyel Istent   véghetetlen j t meg-bántani, annyit t sz n, mint   mindenhat t annak elég büntetésére elégséges erejétől megfosztani.

IMÁD-

IMÁD S G.

OH Uram,  des Istenem; mely ke-v ss  tudtam eddig   bűnnek gonofs g t; mellyel en bűnös fiad tégedet meg-bántottalak. Igazán hogy  nis azok köziben sz ml lthatom;   kik mikor tégedet meg-bántanak, nem tudgy k mit cseleked nek: *Nesciunt, quid faciunt.* Vajha ez előtt tudhattam v lna, hogy   pokol szörnyű kinnya,   b n érdemlett elégséges büntetésének csak annyika sem lehet; ha értettem v lna, hogy   bűnnek örök büntetésében-is nagyobnak t s k az Isten irgalmas ga az   Ig s g n l, miképpen lehetett v lna nékem Istenem ellen b nt tennem, mellyel nem egyszer  rdeml tem hogy   külső  tet s gre, s az örök pokolra v tetn m. Mellyet hogy eddig el-kerültem, csak néked köszönhetem irgalmas Istenem; ki   te kemény Ig s godat mikor m fokon töltötted,  n hozzám nagyob b -

bűnőshöz Irgalmafságodat mutattad;
s én lennék az, a ki tovább a te nagy
jó-vóltodért téged meg-bántanálak?
Ah ne enged én Istenem csak azt az
egy gonoszt, a bűn-tételt nékem.
kivánnám ha eddig tett vétkeimet, va-
lamint s valahogy tehetném meg-nem-
léteket, semmivé tehetném. Te
Uram Istenem, a ki eddig hozzám
bűnőshöz kegyeliségedet mutattad,
mútasd erődet a bűnök rontására, s
romlására, tedd semmivé azokat;
nem csak azért, hogy nékem ártalma-
fok, hanem, és főképpen, hogy azok
te ellenned vannak. Így leszen,
hogy én két gonosztúl, a bűntül, s
a annak büntetésétül ment lévén,
menyben a szentekkel a te jo-
vóltodat dicshesselem,

ÖTÖDIK GONDOLKODÁS. CSÖTÖRTÖKRE.

Más bűnéért Christus szenved.

ELSŐ CZIKKELY.

Bűn adaja.

Gondold, mely nagy adaja lé-
gyen a bűnnek, mellyet ember
soha meg-nem fizethet. Egy-felől
az Isten Igasága elég tételt kíván,
mondván: *Redde quod debes*; Add-
meg a mivel tartozol. Más felől
nincs embernek az elég-tételre sem
úttya, sem módgya. Tegyük bár-
őszve a szentek minden imádságokat,
a Martyrok vérek-ontását, az Isten
Angyali Istenhez-való égő szeretete-
ket; a Bóldogságos szent szűz Isten
Annya minden érdemit: mind ezek,
s mind ezekkel sem fizethetik-ki csak
egy halálos bűnnek-is a sólgját. Töb-
bet

bet mondok. Képezd magadnak, hogy a mindenható Isten, ki a világot egy szavával: *Fiat*; az az: *Legyen*, teremtetten; teremtsen még annyit, a mennyi fővenye a tengernek, s mind azokat, tölcsé-bé a minden szentek királynéjánál, Isten Annjánál, boldog szűz Mariánál sokkal nagyobb szentlégi emberekkel; ezek ha ezerni ezer-esztendőig ruháztatásokban, ételekben, italokban fanyargának-is; Ha éjjel nappal szüntelen vigyáznak, imádkoznak, magokat fogasztanak, epeztetik, fel-aldoznak-is; Mind ezek egy bűnnel fontban vetteten, igen héjánosoknak találtnának, s mind ezek egy bűnért soha eleget nem tehetnek. Oka: mert a bűnnel megbántodott Isteni Felség vehetetlen, mellyel semmi elmulandó fel-nem tehet.

MÁSODIK CZIKKELY.

Christus egyedül tehet, s tett a bűnért eleget.

Gondold, hogy mivel te elégten volnál a te bűnösödél read háromlott nagy adótságod megfizetésére, maga az Isten fia menyből alá jöven, s e földön emberi testben öltözvén, lón mint-egy kezes éretted; s az Isteni igazságnak ő fizette-meg farczodat. E végre noha egy foházkodása-is nem csak elégséges, hanem felesleges-is lett volna a véghetetlen érdemi Isten fiának; mind-azon által hogy mint-egy szem-látomást megmutatná mely úndok utálatos gyűlöségű a halálos bűn; annak orvoslására magát adta zálagul helyetted, s éretted ki-ontott drága szent vérével váltott tégedet az örök pokol kinos tömlőcze fogságából. Tedd elődben, s szemlélj jól meg a te bűnösödért meg-feszítettet Christus képét, és meg-látod kész akartva vak nem

lévén, miként minden érzékenségekben
kínztatott; minden tagjaiban meg-
rontatott, rongáltatott, s annyira
mészároltatott, hogy tetétől fogva
talpig, egy tű-hegyi épség nem volna
az ő szent testében. Meglátod, s ta-
pasztalod, hogy az egyéb-aránt egy-
mással ellenkező egyenetlen minden-
nemű emberek, mint egy ősfűz es-
küttek, hogy azt az ártatlant mennél
nagyobb kinokkal veszténék, ölnék
keresztre feszitenék. Gondold, mi
légyen oly gyenge szűz méhében szent
Lélek Istentől fogantatott testet és
tővisses veszfűzőkkel, fugár csomós
ostorokkal veszfűzőzteni, csapdoztat-
ni, szaggattatni, mészároltatni. Gon-
dold mi legyen hallatlan kínzással an-
nak az Isten bölcseségének szentsé-
ges fejét, azon barom vér-szopóktól
tővissel koronáztatni. Mi legyen há-
rom szeggel keresztre feszítetve, há-
rom óraig Kereszten függeni, s vé-
gre szörnyű keserves kínnyaiban
meg-halni az elő Isten Fiának. Szúrja-
megy egy tővis az orosz lány talpát, s
azt

azt a vad állatot az erős orosz lányt
ordításra indította; s nem lett volna ke-
seserves a meg-ostoroztatott, szaggat-
tatott, tővissel koronáztatott testnek
három tompa szeggel keze, lába ál-
tal-verettetve, gyalázatos kereszt-fá-
ról függeni. Mind ezeknél is mint
testi fájdalomnál keservesbek lőnek a
meg-feszítettett Idvőzítőnek, az ő
lelki fájdalmi, mikor hóhériknak, s más
kőnyűl álloknak, szíve hasadásával
hallaná gyalázatos szidalmakat, és
szidalmas káromkodásokat. Vanak
az Isten-felő bölcs Doctorok közzül,
kik a mely elméssén, oly helyessen
tanítják, hogy Christus Istenségé-
től ki-válva, csak emberi természet-
re nézve-is, oly ki-mondhatatlan keser-
ves kinokat szenvedett testi, s lelki
fajdalmival; mely az egész világ meg-
lett, levő, s léendő minden bűnéért
elégseges elégtétel lehetett volna.
Mellyet mint-hogy az emberi termé-
szet Isteni csúda-nélkül el-nem visel-
hetne, Isteni csúdával vitte azt vég-
ben; hogy ne a bűnös hivi szenved-
nének

nének bűnökért, hanem ő szenvedne hivatól a vesztet emberi nemzert, s annak minden bűne elégtételt.

HAMRMADIK CZIKKELY.

Mi következik az előbbi tanuságból?

ARról így okoskodgyál. Ha a bűn csak valami képzés vagy játéka volna; ki higgye, hogy az Irgalmas kegyelmes Isten, azt a magasztos Fia ártatlanságán annyira büntette volna, a ki maga ártatlan, a bűnösökért szenvedett. Bizonyos az, hogy az Isten Igaságának kemény voltát világosan ki-mutatta Christuson tett egy csapásával; mint ha az eget minden csillagival, holdal, nappal, a földet minden állattal ősféle rontva, keverve; az Angyalokat és embereket pokol fenekére hánytá s vetette volna; mint hogy az emberré lett Isten leg-kiseb szenvedése-

is

is nagyobb az egész minden teremtetett állat veszténél, s veszedelménél. Mi lehet tehát az Isten Fiát nem csak egy csapással, egy ujjal sem érni, hanem a szörnyű kinok tengere árja, s habjában el meríteni? Oh mely különb az Istennek, és az embernek a bűn súlljáról való ítéléte, az Isteni Igaság sem meg-nem csalattathatik, sem senkit meg-nem csalhat. Ezek így lévén, hallyad mi következik az előbbi tanuságból, vagy a bűn nagy földgyáról való tanításból. Egyik az, hogy: valamikor, s valahányszor halálos képpen vétkezel, mindenkor, s mind annyiszor akarod a Christust meg-feszítened; mivel azt cselekszed, melynek a megbántódott Isteni Igaságnak más elégtétele nem lehet, a Calvária hegyén meg-feszítettett Christus halálánál. Azért tudgyad oh bűnös ember, hogy te nálad, a te bűnnel rakott szívedben találta, s vette magára az ő ostorrit, tövissét, szégeit, arultatásit, vadoltatásit, kárhoztatásit, s végre ke-

C

re-

resztét. Másik az, hogy: mikor vétkezel, à Christus halálának érdemét à te részedről oly érdemetlenné téfzed, hogy az által, s annak erejével néked à te idvősségedet meg-ne adhassa, nyerhesse. Ez, ez, à mi à Christus szívet kereszten fűgtében által, s meg-által verte; látván hogy az ő világ bűnciért-való elég-tétele kevésnek használna, fokaktul à bűn ujitással meg vettetnék, mint-hogy Isten halálos képpen meg-bántódnék.

IMÁDSÁG.

HA mikor valaha, most vagyon hideje édes meg-váltó JESUSom, hogy hozzám magadat irgalmas, kegyelmes Istenemnek mutassad. Imé à te háládatlan gonosz szolgád járul színed eleiben. Mit tehettél többet, mint hogy à kereszt-fán meg-hóltál érettem? Lehetette mennyországot drágábban meg-venned, mint à min engemet meg-váltottál? Mit mondhattak à Seraphin Angyalok, mikor lát

látták, hogy az el kinoztatott Isten két híres tolvaj között keresztre feszítettve hal-meg? Mit mondhattak, s ma-is mit mondhatnak, mikor látták, s látták, hogy mind annak à szörnyű fok kin-szenvedésnek, s Isten vére ki ontásának igen kevés haszna? Mit mondhatok én, ah szégyen, gyalázat! hogy én érettem fel-vállalt, s haláloddal le-tett váltságom után-is édes meg-váltó Istenem meg-vet-hettelek, sebeidet ujithattam, mérge-síthettem, ujjonnan tett bűneimel érettem ki-ontot szent véredet meg-tapodhattam. Bár csak most érezhetném rut háládatlanságommal egyenlő szív-béli bánatomat, igaz poenitentia tartásomat; bár csak most adhatnám szerelmedért, s ki öntött véredért szív-béli könny-hullatásomat. De mint-hogy erre-is elégtelen vagyok, mit tegyek; hanem hogy te hozzád folyamodgyam én Istenem; s azt à szív-béli bánatot tellyes szívből te tőled kérjem, hogy meg-nyerjem. Látod Uram, s tudod, hogy én azt nem

érdemlem, de azt-is jól tudod, hogy azt nálad-nélkül meg-nem nyerhetem. Magamtúl el-eshetem, de fel-nem-kelhetek; tőled el fordulhatok, de visszafizem nem térhetek; vétkeztem, de arról poenitencziát nem tarthatok. Te azért oh én lelkemnek búzgó szeretője segits engem, ki egyedül a te szerelmedért, szánnyam bánnyam, hogy tégedet meg-bántottalak; azért ellene mondok a bűnnek, mely egyedül okozta a te keserves kin-szenvedésedet, s halálotat: segitsenek engem a te szent sebeid, kik az én idvőségemért most-is nyitva vannak, nyerjenek irgalmat, és malasztot, hogy inkább meghallyak minek előtte téged meg-báncsalak. Amen.

HATODIK GONDOLKODÁS. PÉNTEKRE.

Halál.

ELSŐ CZIKKELY.

Micsoda a Halál?

Gondold, mi legyen a halál. A halál è világtul-való örök elválás. Hidd-el azért, hogy majd, majd el-kell válnod attúl, a mit è világon kedveltél. El kell válnod édes szülőidtúl. El-kell válnod kedves gyermekedtúl. El-kell hagynod szives barátidat, el kell hagynod, melyben most kedvedre mulatz, házadat. El-kell menned, s még pedig oly világra, ahól semmi kellete nincs mind annak, valamit è világon nagyra bősülnek. Majd, majd, ma, vagy holnap fel-kél az a nap te réád, melynek enyészeti kedvedre szemléled; de többször fel-kelését soha többé nem látha-

láthatod. Akkor tégedet koporsóban téven, víznek, és vétnek, és temetnek à Sirban. Abban à te gyengén s kedvedre tartott senyvedő, s rothadó testednek puha párnái férgek lesznek; lepedzője feljül kigiok, és békak. Imé mivé válnak à te nehaj testi gyönyörűségid! Ezt à rút változást most másokon látod; de majd mikor nem-is vélnéd, magadon tapasztalod. Azért lelkedre kérlek leg-aláb minden-nap mikor feküdni mégy, szemeid be húnjva, lábaid ki nyujtva, kezeid mellyedre téve mondgyad magadban: ma-kolnap engemet így nyujtoztatnak-ki, s meg-ne emlékezzem, halálomról?

MÁSODIK CZIKKELY.

A Halál bizonyos, s bizontalan.

Bizonyos hogy mindēnek meg-kell halni, senki abból ki nem véte-tik. Meg-hell halni à Csásfárnak, meg à Királynak, meg akár-minémű Mál-

Méltóságos Urnak, Afzszonynak, nem külömben, mint akár-minémű parasztnak. Mint à kaszás à réten válogatás nélkül együtt le vágya, kasálja à virágot à füvel, ugy à halál kimilletlen à gazdagot à izegénnyel. Mikor pedig, s mikor esik ez vágás, à halál kaszája rajtunk, azt közzülünk senki-nem tudhattya. Mond-meg kérlek, ha tudod, mely orában, mi formában mulsz-ki è világból? Ejjel-e vagy nappal; ez esztendőben-e vagy à jövendőben? Es à mi nagyob, mert fejedben jár à dolog: mond-meg, ha tudod, ha à te utolsó órádban lehet-e idvőséges penitencziát tartanod? Ott toppan-é mingyárt, à kihez gyónni kívánnál, s haláltul-való féltedben bátorittatnál? Elő-számlálhatod-e akkor ugy bűneidet, hogy à mindent-látó Isten, s igaz Bíró íteletekor abban foglalkozás szégyenedre, s vesztedre ne találtafsék. Igérheted-e magadnak, hogy akkor nyertél győzedelmet, mikor à pokol-béli ellenség az ördög ellenned minden dühőségét

gét ki-mutattya. De oh ! mi halandó gondatlan emberek , à kik tudgyuk bizonyossan , hogy rövid üdö múlva meg-kell halnunk , s még-is halálunk-ról leg-kevesebbet gondolkodunk. Ha az Isten Angyalátul értenéd , hogy ez esztendőben meg-fogsz halni , böl-dog Isten mely töredelmes szivből tar-tanál poenitencziát ; menyijót csele-kednél ? történhetik pedig , hogyè kő-vetkezendő hólnapban , vagy azt sem érvén , még è héten meg-kell halnod ! s hol à jó halál elől-járója à szent élet ? Annyira el-fogta szemét az hályag à világhétfizakartva való vak fianak , hogy à mit szeme nem lát , szive nem ki-vánnya : minden esze , kedve csak à je-len-valókon ; à világon kapdos ; né-mely azon vagyón , hogy hasát hiz-lallya , s à mi azt követi , magát à tisz-tátalan életben keverje ; más , hogy máson boszfizúját állya , más , hogy à másét huzza vonnya ; nem látván , hogy mikor ingyen sem vélne , meg-kell ily kézfizületlenül halni , s minden mulandoktúl el-kell válni. Vakmerő eszte-

esztelenség , s esztelen vakmerőség , az egy szem-pillantásban el-mulán-dókhöz ragaszkodni , s az örökké va-lokról meg-sem emlékezni.

HARMADIK CZIKKELY.

Csak egyszer halunk - meg.

Gondold , hogy è világra szüle-tetet , senkitül ki-nem válva , min-den embernek csak egyszer kellettven meg-halni , s nem töbízör : követke-zik abból , hogy ha egyszer el-vész , örökké el-fog-veszni : *Perisse semel , eternum est* ; mert Idvözítők tanitása-ként , valamint à le-dült fa esik , dél-re , vagy eszakra egyszer , végig ugy marad . Mely szemes vigyázással kel-lene tehát minden kerefsztyén ember-nek lenni , s arra intézni , hogy jobbra esék , az idvözülendők részére ; hogy pedig jobbra esék , szükség à balt az el-kárhozandók részét távaztatni él-tében , mint-hogy à ki mint él , jól , vagy gonoszúl , ugy hal meg-is : *Qualis vita , mors est ita*. Igen ritka madár è föl-

é földön, hogy ki gonoszúl, vagy nem jól élyen, s jól hallyon-meg: mint-hogy az ember halála nem egyéb, hanem életének vége. Te azért á ki ezt hallod, vagy olvasod, hogy életednek jó vége légyen, jól ély. Mivel: *Qua semina verit homo, hac & met* Gal. 6. A ki mit vét, azt arattya; á ki jól él, jól hal, valamint ellenben á gonosz életnek gonosz vége, s ennek á végnélkül való pokol á vége.

IMÁDSÁG.

Irgalmas, kegyelmes Istenem, kinek gondviseléséből vagyom, hogy bizonytalan lenne halálom órája, á végre, hogy vigyázó szemmel arra á végső ütközetre készen találtnám. Mellyet szent Írással bizonyítasz mondván: hogy az én vesztetemre ólálkodó gyilkos halál, mint á tolvaj, mikor nem gondolnám, jön-el, s vezfi-el-életemet. Ezt ugyan á tapasztalható igazságot minden-nap magam szemcimmel látom,

tom, látván hogy á kikkel csak tegnap-is vigan voltam, ma véletlen halva találtatván temetőre vitetnek ki. De mind ennyi gond-viseléscddelisé én Uram, s én Istenem mit használsz én-nékem. Látom ugyan hogy minden szem-pillantásban közelit, látom hogy ajtom előtt á halál, még is mint valami oktalan állat, mint á mézfár-székre vitetett juh, nevetek, vigyorgok, semmivel sem gondolok, mintha soha meg-sem kellene halnom. Hol az én halálra való készületem; melytül-való féltekben á nagy szenteken-is ki ütött á halál vertéke, kik noha majd mozdulhatatlan oszlopoknak láttatnának-is lenni; mind-az által haláltül-való féltekben olyanokká lettek, mint á szélkül hányattatott fa-levél, egész minden tette-mekben reszketnének, s szívökben rettegnének; én pedig mint érzéketlen bálvány, mások esetin el-bámulván, félni sem tudok; minden eszem, kedvem abban lévően, miként tatarozhassam é romlandó testem világban

ban maradását, kevés gondom lévén arra, hogy : *Ibit homo in domum aternitatis sua.* Eccli. 12. Vagy-akarja , vagy sem, el-kell válni az el múlandó világtól, s el-kell menni embernek az örökké - valóságnak házában. Ah én szerelmes Istenem , ki nékem az el-mulandók kergetése, s keresésére utaimat meg-gátolván, engem magad szerelmed ölében szoritottál ; de én ab-ból magamat erővel ki rántottam, és az el-mulandókat addig futottam , miglen most látnám, hogy ha azokat el-nem hagyom, azok hagynak-el engem. Nincs külföldben édes JE-susom. Vak voltam én eddig ; nem leszek ez után. Most látom én , s most veszem ezemben édes JE-susom, miért hallasztottad eddig életemet ; tudni-illik, hogy több érdemes jó cselekedettel készülhetnék az egy-szer, valamikor akkor el-kerülhetetlen halálhoz. Most azért tellyes tehet-séggel azon lézlek , hogy à minek egy-ber szűkség képpen meg-kell len-ni, mindenkor jó készüllettel várjam à jó

à jó halált, s az után az örök életet. Segits Uram Isten à te szent malasz-toddal, hogy à mi ma vagyok, s hol-napot nem érheti, azt meg-vefsem , s az örökké meg-maradandót kerefsem. Kérlek Uram ne enged, hogy én raj-tam tellyesfedgyék ama szent Jób mondása : *Dedit ei Deus locum penitentiae ; & ille abutitur eo in superbiam.* Job. 24. Az Isten helyt adott néki penitencziára, és ő gonoszúl él-vele ke-vélységére.

H E T E D I K G O N D O L K O D Á S. S Z O M B A T R Á.

Itélet.

EL S Ö C Z I K K E L Y.

Gonosz - tévő.

Gondold, ki légyen à kit itéletre fognak ? Annak személyet à te lelked viseli, ki azon szempillantásban, mikor testedtől el-válik, azon helyen lát.

látni fogja à rettentő ítélő székert, melyről várja fejére à sentenciát. Ott minden Azyád-fiaid, barátid, jóakaroid, ismerőid-nélkül egyedül magad lélsz; egy felől minden cselekedetidről bizonyosságod az őrző Angyal; más felől vádolód az őrdög léfzen. Nem lélsznek ott veled előbbi kedvesid, à kiknek kedvéért Istent meg-vetted; Nem lélsz, ki melletted csak egy szót-is szollyon útolsó szükségedben. Oh mely rettenetes az à végső ora! melyben à bűnösnek fok gonosz tettéért, tőle megbántodott kemény Birájátul kell fejére várni halálos sentenciáját; s ki tudgya, ha nem ez à te végső orád, ô halandó ember, à ki más példáján ha nem fogsz tanulni, s à bünt távoztatni, bűnöd miat kell veszned.

MÁSODIK CZIKKELY.

Itilő Biró.

Gondold, ki légyen à Biró? Isten à ki az itilő székben fog-ülni,
nem

nem már kegyes, nem irgalmas, nem kegyelmes Isten, mint à szeléd bárány, ki el-vegye à világ bűnét; hanem mint Oroslány meg-mutattya, hogy nem külső most rajtad az ô boszszút álló Igafsága, mint éltedben vólt néked kedvező Irgalmafsága. Ki vólna oly kemény, vagy érzektelen sziv, ki meg-ne dobbanna, látván oly biráját, kinek minden látó, s tudó bölcseségét nem lehet meg-csalni, sem Igafságában őtet enyhíteni; sem mindenel biró erejét meg-fogni, hogy mindent igazán vagy meg-ne ítéllyen, avagy érdem szerént meg-ne büntetessen. Annak színe, s szeme előtt mint világos nappal nyilván vannak mindenek. Láttya homály-nélkül mind à mit gyermekdéd, mind à mit iffiántán, mind à mit ember korodban; mind à mit meg-aggott, s öszült vénségedben ellene cselekedtél, à mikor már inkább à bűn hágy-el téged; mint te hagynád-el à bünt. Láttya à menyit jót vagy éppen el-hagytál, vagy meg-csonkitottál; vagy jó végre

gre nem igazgattál. Láttya meny-
orát, meny napot, hetet, holdnapot
veszttegettél-el hi- valkodásoddal.
Láttya meny jódat nem jól pazar-
lottad vagy has hizlalásra, vagy rút
bujaságra hántad, s az Isten ízegé-
nyit éhel halni hagyta. Láttya me-
nyi gonoszt látatlanná tettél, szaba-
don engedél alattad-valóidban,
mellyet nem engedni, hanem meg-
gátolni, tisztet, s hivatalod szerént
tartoztál volna. Mind ezeket, mon-
dám, s mind a több effélét, ki nyi-
latkoztattya az Igaság napja, ki a
szívek titkát vizsgálva jól láttya. Of-
tán nem-is csak a roz gyümölcs ter-
mő fával nagyob a pokol tüze, ha-
nem a mint az Evangelium bizonyít-
tya, a gyümölcstelen fa-is ki-vága-
tatik, és a tüzre vettetik: *Esurivi, &
non dedisti mihi manducare; sitivi, &
non dedisti mihi potum: hospes eram,
& non collegisti me: nudus eram, &
non cooperuisti me: infirmus, & in car-
cere, & non visitasti me.* Matth. 25.
Eheztem, és nem adtatok ennem:
szom-

szomjúhoztam, és nem adtatok né-
kem italt: jóvévény voltam és bé-nem
fogadtatok engem: mezitelen, és be-
nem fűdöztetek engem: beteg, és a
tömlőczben, és meg-nem látogatta-
tok engem; azt mondgya az Itélő
Biró Christus Uránk a kárhozottak-
nak szent Máte Evangelistánál.

HARMADIK CZIKKELY.

Sentencia.

A Gonosz-tevőnek bűne nyilván
lévén, fejére erdemlett senten-
ciaja lészén: *Recede a me, maledictus,
in ignem aeternum.* Távozzál-el tő-
lem, meny-el szinem elől, vészsz
örök pokolra Isten átkozta lélek, ki
nem lévél méltó, hogy velem juthat-
nál az örök dicsőségre. Menny az
örök tüzre, mellyet bűneiddel érdem-
lettél; menny az ördögökhöz, kik-
nek éltedben Istened meg-vetve hi-
ven szolgáltál. Azok birtokában en-
gedlek én téged, és mivel az én vé-
rem

rem érdemével örök idvősségedre, nem akartál élni; légyen az örök vesztetre. Arra a ki-mondott rettenetes sentenciára el-hagyattatván őrző Angyalátul a lélek; azon szempilantásban azon fekvő ágyából ragadtatik az-ördögtől, s vitetik a pokolra. Mit gondol vallyon akkor az a bódogtalan lélek, a pokol első küszöbén léven, s értvén hogy abból a bűdös kén-köves tömlőczből ki nem lehet jönni. Mit gondol, mikor hallja a kárhozattaknak keserves siralmait, fogak csikorgatásit; mikor magán érzi a pokol gyötrelmit, és a mi fájdalmasb, annak meg-nem szűnitet. Ah én bódogtalan! fel-kiált a lélek: mit veszték-el néha, s mire jűték mostan. Nem-de a szentekkel, s a szent Angyalokkal örökre bódogúlhatok vala; már pedig a kinzó hóhér őrdögökkel kell örökké kinlódnom. Nekem kezittetetet menyben a bódogság: érettem ontotta. Christus drága véré, hogy ennek az árrán azt lehetne meg-vennem; én

pe-

pedig mind azt a drága vért megtapodtam, mind a mennyei bódogságot meg-utáltam, a mikor egy nyatánk világi hívságért a poklot választottam. Oh átkozott világ! átkozot bűdös test: te-is átkozot őrdög, kik engem meg-csalátok, s ez vesztélyben hozátok. Oh gondatlan lélek! ki akkor isméd, a mikor már későn meg ismerned, vétkeidet. A hálóban került hal sem érzi addig, míg a vízben vagyon; hanem mikor a hálóban szárazra huzattatik; akkor, de már későn érzi nem vízben hánkódását. Ellenben mint őrtul az Isténes lélek, a mikor a világ tengerre partyára által evezve juthat az örök bódogságra: választ most magadnak valaki ezt hallod. Előtted mind kető: avagy hogy halljad itelő bírótul: *Venite benediciti*; jőj te-is én hozzám Atyám nak áldotta; vagy pedig hogy: *Ite maledicti*; menn-yel, s veszt-el a hová indultál átkozott lélek az örök pokolra.

IMÁD.

IMÁDSÁG.

Uram JESUS Christus szívek vizsgálója! ha rajtam állana, hogy én választánék Birót magamnak, minden kétség kívül téged választanálak, ki az én lelkemet véghetetlen szeretted. Mind-az-által, oh mennyi igaz okaim vannak, hogy szintén azért a te hozzám való nagy szerelmedért, melytől viseltetve az én bűneimet, mind eddig kegyes szemmel nézted; igen féllyek te tőled. Mert mint-hogy most mint-egy veszteg-ülve látatol ugyan engemet kegyesen édesgetve magadhoz várnod, azzal mütárván irgalmadat; de ha fel-kélsz ítélni eleveneket, és holtakat, hová legyek, s mit tegyek én akkor, ki tégedet ítélő, s igaz tévő bírámot meg bantotalak. *Quid faciam cum surrexerit ad judicandum DEUS?* Job 31. Mit cselekedgyem mikor fel-kél az ítéltre az Isten? Akkor, de kéfőn látandom, mi-okért félték, s rettegtek a szentek-is

tek-is az Itélettől, és én mely ezte-len voltam, mikor attúl félni nem tudtam, s tudva sem akartam. Akkor ismérem-meg, hogy a mely véghetetlen szeretettel voltál hozzám, azonvéghetetlen gyűlölességgel voltál bűneimhez. Mint léssen azért akkor nékem dőlgom? *Si Justus vice salvabitur*; Ha az Igaz-is, a mint az Isten szól szent Péterből, alig időzül, mi léssen a gonosz-tévő bűnőssel? Hányszor érdemlettem en meg azt a halálos sentencziát, hányszor töröltem - ki az élők könyvéből, s irattam az el-kárhozottak köziben magamat? sőt most-is mint vagyon állapotom? Ha e szempillantásban történék, a mint meg-is történhetik halálom, s ítéltre jutnom; mint adhatnék előtted számot sáfárságomrul! Nem tagadhatom Uram, hogy a mely időt engedtel nékem adóságomnak könnyebbítésére, s egészen le-törlésére, az által bolondúl nagyobb adóságban vertem magamat. No azért magam esetin tanulván, szemesb

mesb léfzek ez után, mint eddig vól-
tam. Tudom, hogy valamin az iti-
letkor ellenem, s vádolóm, semmi
nem lehet a bűnön kívül; ugy párt-
fogó-szó szóllóm sem lehet a jó cse-
lekedeten kívül. El-kerülöm azért
ennek-utánna a bűnt, mint halálos
ellenségedet, Uram Isten! a te szerel-
medért; és mint jó keresztyénhez il-
lendő áitatósággal, imádsággal, peni-
tencia-tartással, alamsnálkodással,
az átkozott *eredgy vesz-el* helyett; *Al-*
dott Jöj-el sentenciát szerzek magam-
nak. Te Ur Isten, ki nekem valaha
akkor itilő Biram léfzesz, most édes
Atyám vagy; nyujcsd karodat, segits
engemet ki-kelnem a világ moslé-
kából, töröld-el lelkem mocskát bo-
csád-meg-bűneimet, minek előtte
el-jön az ora, melyben meg-itélsz
mindeneket.

NYOL-

NYOLCZADIK
GONDOLKODÁS.
VASÁRNAPRA.

Pokol.

ELSŐ CZIKKELY.

Mi Légyen a Pokol.

VAlamint sem szem nem látta,
sem fül nem hallotta, sem ember
szívében nem tűnt, a miket készített
az Isten Irgalmassága az ötet szeretők-
nek menyben; ugy az ő Igassága az
ötet gyűlölőknek pokolban. A po-
kol (a menyire az emberi elme árnyi
kozhattya) nem legyéb, hanem egy
minden-nemű inséggel, nyavalyával,
nyomorúsággal, keserúséggel, iszo-
nyusággal rettenetes kinokkal tel-
lyes, undok utálatos, bűdös töm-
lőcz; melyben a gonosz-tévő bű-
nösök valamin, éltekben minden
testi-lelki érzékenségekben bűnhőd-
tek, ugy minden testi, lelki érzéken-
ségekkel büntetődnek, és győ-
tődnek. Büntetődnek szemekben,

tekintésekben, akarattyok ellen szemlélvén annak a tömlőcznek tapasztalható rút sötétségét, ken-köves büdös füstét, inkább mint tűzét; a kárhözottaknak, s az ördögöknek undok utálatos ifzonyú személyét, melynek mindenike, oly igen rettentő állapot, hogy azokat leírva tekintvén Sána-bé li szűz szent Katalin, azt írja, hogy késebb volna egész utolsó ítéletig meztel láb az eleven tűzön járni, hogy sem mint többször azokat a szörnyű ábrázatokat nézni. Hallásokban a mint bűnhődtek, úgy büntetődnek. Nem hall ott a fül egyebet a sívás, rivás, si koltásnál. Nem egyebet fogcsikorgatásnál, szitok, átok, káromkodásnál. Ha csak az eb ordítását is nehéz hallani, mely kin lészen azt a szörnyű kiáltást, agyarkodást, átkozódást el-tűrni! Szaglasokban a mint bűnhődtek, úgy büntetődnek mind annak a helynek, mind az abban lévő minden rutságnak, genyetségnek büzével, mind a büdös testek dőge bűzletével; mely oly el-szenvedhetetlen

len büdös, hogy annak csak egyike is ha pokolból e földre ki-hozattatnék, az egész földet, s annak lakó-népét, halálos dőgleletes büdösségével betöltvén el-fogná, és meg-ölné. Nem kevesebbé büntetődnek, a kik izlelésekkel bűnhődtek. Oh mely gyenge étek, s kedves ital helyet csnék azoknak akar-mely moslékkal égő ehségeket, s szomjúságokat enybiteni! Mit monthatni az Illetésről? Amit az Illetéssel bűnhődtek a szerént büntetődnek. Gondold el az élő testet, minémű fájdalommas útések, verések, csapások, rágások, sütogetések, inak-szakadási illehetik; mind ezek, s ezeknél ezerszer többek, nagyobbak, s nehezebbek, és keserveesebbek-is, csak árnyika sem lehetnek azok a szörnyű fajdalmoknak, melyeket pokolban a test illettéért szenvednek a kárhözottak. Szent Isten! mely sziv dobbantó, hajborzasztó dolog az; látni egy gyengén, s kinnyén tartott világ fiát, kit mások tisztelnék, bocsúlnék, s csak-nem

Isten gyanánt térd hajtásokkal imádtak valaha, estve friss egészségben, hatyú tollal töltött puha párnák közé, bibor bársony fedél alá le-fekünni, reggelre pokolra táfzittatni, s örök kinokat szenvedni. Mi némű-gyötrelme annak csak meg-is emlékezni az ő világi gyönyörűségiről, mellyeknek örök fíralom a vége. Akkor de későn fel nyílt szemmel látni, de már nem követni; akarni, de nem tehetni idősebbes jót, az el kárhozott, s ketségben eset léleknek leg-nagyob pokla, és kinnya. Erre vízi embert a bűnnek tágas úttya: efze veszett, a ki azt mikor lehet, el-nem-távoztattya.

MÁSODIK CZIKKELY.

Örökké-való a pokol.

Gondold, hogy mind ezek a pokol kinnyai semminek tetczenének, ha valaha el végeződnének. Leg-nagyob nehezéjke azoknak a vég-nélkül-való örökké-valóság. Ha csak egy kis fog-fájást, vagy éppen semmit sem szenvednél pokol-

bán

ban egyebet, hanem hogy szüntelen egy oldaladon kellene fekünned; bár rosával hintett puha ágyadban-is; ez a te feküvésed nagyobnak tetczenék a pokol minden kinnyával; ha ezeknek valaha akkor vége lehetne. A Komédiát, ha igen szép-is, nem örömezt nézzük, ha igen hoszszú: hát mikent szenvedgyük a pokol örök tűzét? Oh örökké-valóság, örökké-valóság! Lehete a ki tegedet értene, s ne rettegne? El hitervén azt magával, hogy ha egyser meg-hal, s pokolra vettetik, anak szörnyű kinnyát, ha annyi száz, s meg száz, ezerni ezer, s több esztendőök folytaig szenvedni-is; a ményi vagy fővény, vagy csópp víz a tengerben, a menyti csillagok az égen, a menyti fa-levél vólt, vagy on, s léendő a földön, mind az a meg számlalhatlan esztendőök folyta, s folyása-is csak mint-egy kezdete szenvedésének. Ha széles e világ mák szemni, vagy kissé; szemtől lathatatlan porbúl állana-is, egyenként azokat száz, száz esztendőökben ugyan el-hordaná

D 2

egy

egy madár, vagy más állat; de a pokol kinnyát örökké szenvedni, azt teszi: *Nem lesz vége.* Oh végetlen, s véghetetlen örökké-valóság; s a vesztet embernek örök nyomorúság! mégsem félnek tőled, rettegnek téged áveszendő emberek, vétkezven, vétkeznek, mint ha meg sem halva örökké élének; noha egy hajszálonalig függ életek, mely után esetek, s örök-veszedelmek. O csudák csudája, úgy hinni embernek a mint sokan hisznek, s oly gondatlan élni, a mint sokan élnek!

HARMADIK CZIKKELY.

Poklot érdemleztél.

Gondold, hány esztendeje, hogy a Pokol örök tűzét érdemlezted? Menyin, s minéműek kinlódna már abban sokkal kisebb vétkekért? Az Isten irgalma tartott meg téged attúl: Egyeb-kint hol vólnál bűneid érdeméért? E szempillantásban, mikor ezt olvasod, vagy olvasni hallod, az ördögök között égnél az örök tűzben. Oh átkozott testem (teli to-

rok-

rokkal kialtanád) a kinek szempillantásig tartó gyönyörködését, örök tűzzel fizetem. Oh testi kívánság, drága pénzes hivság, mit használatok nyomorult fejemnek? Pokol örök tűzét szíjtátok fejemre; égetni fog-örökké. El-kerülhetem vala ezt töredelmes poenitencia tartással; gonosz társaságom el-hagyásával; másénak vízfíza adásával, bőszerű nem állással; de most a már késő, a mikor ha örökké akarnám, sem kerülhetnem-el. O ha csak egy vagy fél órácskáját annak a drága üdönek hozhatnám vízfíza, melyet vagy hivalkodással, vagy dorbézolással, vagy nem szűz nyájaskodással töltöttem-el, kész vólnék azért a pokol minden kinnyát száz ezer esztendeig, s többig-is szenvednem; de a sem engedtetik. Ha ily keserves írásokat tennél a pokol közopen-is, Istenül meg-nem halgattatnál. Soha többör sem látnád a te édes Teremtődnek színét, melynek látásával bódognának a szentek. Nem használna

D 3

us

néked az Isten Fiának érted ki-ontatott drága szent vére; s minden kinszenvedése. Most azért véled-e mértád űdöt néked? tadni-illik à pœnitencia tartásra: *Si pœnitentiam non ogeritis, omnes similiter peribitis.* Luc. 13. Ha pœnitenciát nem tartotok, mind együtt el-veztek; így fenyeget bennünket az Isten az Evangeliſta által. A mivel el-halad, azzal el-nem múlik. sem változik à sentenzia, Oh áldott Pœnitencia! Oh átkozott pokol örök kinnya!

IMÁDSÁG.

I Gaz Isten, ki à pokol örök kinnyával fenyegetz engem, még-sem sa-túlhatod-ki az én kü kemény szivemből à te kemény Igafágod félelmét. Még-sem hiszem, noha à pokol örök tűzét égni látom, mely halálos ellenséged à bűn néked; és mely szörnyű légyen téged mindenek Urát meg-bántani. Mint lehetett, hogy az én szivemben oly eſztelenség ver-

ne

ne magának fészket, hogy csak egy ſzempillantásig-is mernék élni à te ellenséged; sőt nem csak ſzempillantásig, hanem orákig; nem csak orákig, hanem hetekig; nem-is hetekig; hanem hóldnapokig; sőt számos eſztendő-kig bűneimben lévén ellened fel-fegyverkezve bátran mulatoztam, ettem, ittam, vigadtam, s kedvemre alut-tam. Oh én világ bolondgya, régen meg-érdemlettem, hogy pokolra ſentenciáztatnám; de te oh nagy tűr-hető Isten, à te nagy jó vóltoddal meg-előzted, s meg győzted az én gonoszságimat; s halálos ſentenciá-mat eddig hallasztottad. No most azért kegyelmes Istenem, imé kötő-zött rabul adom magamat à te nagy Irgalmaſágodnak. Te à ki engemet, mikor tőled fűtnék, ſáratsággal ke-reſtél, most mikor lábaidhoz borul-tam, ne űzz-el előled. Ah ne ved-meg à lelket, à kit drágán-vettél. Ad-gy erőt, hogy fuſſam à bűnt, mely az örök kárhozatra viſzen: add ſzent malasztodat, hogy félyem à poklot,

D 4

me

mely töled el-szakaszt: Töröld-el véreddel a sentencziát, mellyel már sokszor pokolra kárhoztattam. Így én mind ezektől meg szabadulván a te irgalmaságodat éneklek örökké.

GONDOLKODÁS.

A szent Gyónás-mi-vóltáról.

ELSŐ CZIKKELY.

Mit kell a Gyónás előtt mivelni?

Gondold, hogy valaminem elég az igaz Birónak, a latrot fogva tartani, hanem szükséges annak halálára járni, hogy az-után ne árthaszon; úgy nem elég a bűnösnek bűnét meg-ismérni, hanem szükséges azt a szent pœnitenczia, és szívbéli bánat által meg-fojtani, s annak végét vetni. Ebben az igaz szívbéli bánatban *Contritioban* áll az igaz gyónás-mi-vólta. Valamig bűnödöt szív-ből nem utállod, addig Isteneddel meg -

meg-nem békélhetel, s bűnöd bocsánattát nem nyerheted. Ezt az igaz szív-béli bánatot kell Istentől kérni, s az ő szent Fia vére hullásáért nyerni, s azzal a bűnnek undokságát eltörölni. Azon-is kell lenned, hogy ez a szív-béli bánat fogyatkozás-nélkül legyen; az az: hogy se nem pokoltól való féltedből, se nem bűnöd undokságából származzék, hanem egyedül, hogy azzal azt a végphetetlen jó Istenedet meg-bántottad. Az is kívántatik hozzá, hogy a szív-béli bánat hatható, és foganatos legyen oly erős fogadással, hogy soha többé Istenedet sem valami jónak él nyéréseért, sem gonosznak el kerüléseért halálos-képpen meg-nem-bántod. Ettől a Gyónáshoz szükséges erős fogadástól fél az ördög; azért valaminem ő tellyes tehetséggel azon vágyn, hogy azt a fogadást semmisétegye, néked azon kell lenned, hogy azt Isten segítségével (kivel mindent véghez vihetni) meg erőítsed. Mely leg-inkább akkor tetszik-ki, ha annak

eréjével a gonoszra vivő alkalmatosságokat elkerülöd; úgy mint, ha azt a helyt, vagy házat, vagy személyt elkerülöd; melyre, a melyben, vagy a kihez az előt menyiszer jártál, annyiszor vétkeztél: mint-hogy Isten szava, hogy a ki a veszedelmet szereti, abban kell-el-veszni. De talám azt mondod erre: Elég ha meg ígérem, hogy többször nem vétkezem; miért kellene afféle barátságos nyájasságot elkerülnöm? Nem úgy barátom, nem úgy; mert a volna embernek magának kedvére törvenyt szabni, nem pedig Istennek szabott törvényén járni, ki nem magát a bűnt, hanem a bűnre-való alkalmatosság gyakorlását futtya. Mond inkább ha veszni akarsz, hogy sem lelkeddel, sem Isteneddel nem gondolsz annyit, mint amaz ma holnap büdös ganéyból férgek eledelére változandó szeretőd-del. Így ugyan igazat mondasz te, de rövid idő múlva magad kárával érzed magadnak mit választottál.

MÁ-

MÁSODIK CZIKKELY.

A Gyónásban mi módot kel tartani.

Embernek maga meg-alázásával kell a gyónáshoz járulni; melyből származik, hogy bűncit igazán minden homály, és mentegetés-nélkül meg-vallja mint szükséges Lelki Attyának, s nem irtózik afféle Lelki Atyától, s nem-is kerüli azt, a ki a bűnt meg szokta érdeme szérént feddeni. A beteg, ki csak a tudatlan Doktorokat keresi, ki hidgye, hogy az szerével kívánná gyógyittatását? Mit vélhetni azon gyónás felől, a ki kész akarva választja, ha nem a siker-tét, ki bűnét ne hallja, hanem az olyan néma gyontatót, a ki a bűnt meg-nem feddi: efféle némakról panaszkodik Isten Jeremiásnál, midőn azt mondgya: *Nec aperiebant tibi iniquitatem tuam, ut te ad poenitentiam provocarent.* Thren: 2. Szájokat sem tátották fel arra, hogy néked bűnei-

D 6

de

det volta-képpen elődben adván, téged à poenitenczia-tartásra inditanának. Ha ilyen gyóntatókat válogatz te magadnak, kényszeritem feleled azt mondanom, hogy se büneidről való bánattal, se lelked idősségével nem gondolsz.

HARMADIK CZIKKELY.

A Gyónás után mint kell embernek magát viselni

HArom féle kérdés, mint kell magadat gyónásod után viselned; tudni-illik: Istenedre, Fele-barátodra, és magadra nézve. Istenedre nézve kívántatik hálá-adásod, hogy ingyen való kegyelméből tégedet malasztásban vizsgálja fogadván, büneid mocskaival irt adós leveledet el szaggatta. Azon-kivül mint egy hozza esküvésed, hogy őtet soha többször el-nem hagyod. Végre alázatos könyörgésed, hogy tégedet késértetidben elne-hadgyon. Fele-barátodra nézve

kel

kel gondoluod, ha valakinek tőled vagy jószágában, vagy miben másban meg-bántodottnak elég-tétellel nem tartozol-e? Ha pedig tartozol, mint-hogy: *Non dimittitur peccatum, nisi restituatur ablatum*; addig à bűn meg-nem bocsátódik, miglen felebarátod kára vizsgálja nem adatik, azon kell lenned, hogy minden halogatás-nélkül eleget tégy felebarátodnak, tudván, hogy az ebbéli elég ok nélkül való halogatás, nem lehet új bűnhődés nélkül.

Magadra nézve pedig szükséges, hogy à hagyot poenitenciát mentül hamarab be tölcsed, s arról gondolkodgyál, miként tavoztathatod-el à bűnt; mely à gyakor imadságból, à bűnrevivő alkalmatosságok el-kerüléséből, és à szent Sacramentumok gyakorlásából szokot származni. Fogadd azért ujonnan, hogy minden reggel, s minden este azon kéred à te édes meg-Váltódat, s annak az-ő szerelmes szent Annyát, hogy tégedet többször bűnre nem vetendő erőis fogadafod-

D7

ban

ban alhatatósan meg-tartsanak őriz-
zenek. Fogadd azt-is, hogy többször
ahoz à házhoz nem-mégy ; azzal à
személlyel nem társalkodol. Es ha-
mikor a késértetektől sarkaltatván
meg-találnál esni , fogadd-fel, hogy
minden halogatás-nélkül à szent Gy-
ónás után Christus drága szent teste
vére magadhoz vételével lelkedet az
ördög ellen meg-erősítet. De in-
tlek, s kerlek à nagy Istenedért , ha-
lelked idvőtségét szereted, a szentség-
gel méltatlanul ne ély, mondván né-
mely Istentől el-fszakattakkal , hogy
tetten tedd à gonoszt , s gyónton-
gyonnyál, el hitetvén magaddal, hogy
à Gyónás, és szentség vétel által meg-
bocsattatik vétked ; mert nem lehet
egy annál nagyob , mind Istent bős-
zontó, mind lélek vesztő találmány,
s ördög sugárlotta gondolat, mint ha
à szent Sacramentummal , melyet Isten
bűnöd el-törlésére rendelt, te bűnöd
szaparítására akarsz élni. Nem-is lehet
afféle vak-merő képpen gonoszban
meg-rögzött veszni indult ember bi-
zonyos

zonyos abban , hogy előbbi gyónásit
jól vitte-vólna végben, és ha szinten
jól vitetődtek volna -is végben, mint
à súlyos betegségből fel-lábbatt em-
bernek ; ugy-amannak meg-gyónt bű-
neiből vannak gonosz maradéki ; leg-
alább , meg-marad gonosz szokása ,
mely à lelki üdvösségnek egyik leg-
nagyobb akadállya. Ezt gondold,
s azt fontold jól meg, ha ki azt mered
mondanod : hiszem meg-gyónom,
ha meg-esem. Mennél gyakortáb
esel-meg , annál nehezebben kelsz-
fel. Mennél többször vétkezel , an-
nál inkább erőtlenedel, erdemetlenné
tévén magadat az Istennek segítő ma-
laczryára , mely-nél-kül senki-semmit
nem tehet : és így az ördögnek erőt
adsz magad ellen örök vesztedre.

IMÁDSÁG.

OH én szerelmes Istenem , kinek
kezeben az én eitem , és halá-
lom forsa ; hogy szent színed előtt
igazán meg-vallyam , nem látom az
én

én bűnömnek illendőbb büntetését, mint a vakságot; hogy ingyen se láthatnám az én te ellened tett bűnemet, és azokat meg-fzánván, bánván, s meg-gyónván ne érdemelhetném a te szent malasztodat. De mit tegyünk: *Si iniquitates nostrae responderint nobis, Domine, fac propter nomen tuum.* Jerem. 14. Ha a vétkeink rettentenek minket, Uram te a te szent nevedért tégy minden jót velünk. No, ha én nem érdemlem, hogy a szentséget méltán vegyem hozzá; de az érdemi, hogy méltán vétessék. Méltatlan vagyok én arra, hogy néked szolgáljak; de méltó vagy te, hogy néked mindenek szolgállyanak. Azért én Uram, s én Istenem, ki az én vesztett állapotomat könyvben lábbat szemmel tekintvén a Getzemáni kertben rólad le szakadó véres veritékid-del az én bűnöm undokságát mosogattad; azon véred hullásáért engedd bűnömnek töredelmes szível való meg-firatását, magam meg-jobbitásának meg-változhatatlan állandó erős fogá-

fogadását, és a gonoszra vivő alkalmazhatóságoknak el-távoztatását. Forduly Uram hozzám, és én te hozzá fordulok; Gyógyics engem, és meg-gyógyulok; üdvözics, üdvözülök. Ez Uram, a min a te nagy irgalmaságod könyörüllyön, az én nagy nyomoruságom. Az én veghetetlen gonofzságomniak, csak egyedül a te veghetetlen jó voltodban vagyon utolsó reménsége, s meg-sem ízégyenül, hanem az ő ellenségén, a csalárd világon, a bűdos testen, s a gonosz ördögon győzedelmet vévén, az igi-ret földön, mennyei Paradicsomban veled él, és uralkodik az örök bődogságban, Amen.

SZIVBÉLI IGAZ TÖREDELMESSÉG.

IMé o! én érettem gyalázatos keresztre feszítettetted kegyes meg-Váltóm, édes Jéfusom, bűnömnek foka-sága el-

el-viselhetetlen nehéz terhétől elnyomattatván, à te szent lábaidhoz borúlok. A te szent kereszted, mint Itélő széked előtt orcámra borúlva imádlak tegedet, mint nekem kené-ny Birámat, de egyút nagy irgalmú kegyelmes Uramat; kinek hatalmában az én mind örök Éltem; mind veszttem.

Meg vallom, hogy én minden gonosz tévőknél háláadatlanb, noha bűnösb vagyok, melyet szívből bánok; jól tudván, hogy nem lehet nekem más vigasztalásomra való semmi reménségem, hanem ha bűneimet meg-valván, azokat töredelmes szívből meg-szánom, bánom, siratom.

Szent színed előtt áll Uram az, à kinek eredete à bűnos Adám, s-anak bűnös maradékitól született eredendő bűnhen fogantattván, meghólt lélekkel jött e világra. Előtted áll, à kit alig születék, hogy à bűn mocskából ki tisztítál; à kit mint az el veszett tekozló fiut nagy fáradsva keresél, s-fel találván à választottak közzé szent véred érdemével helyhez-

tetél; hogy valaha jutna az üdvözült szentek örökségébe, à mennyei dicsőségben.

De iné o! irgalmasságnak Attya, à, te veszett fiadnak ezen jóért hallatlan nagy háláadatlanlansága; csak addig nem véték ellened, míg nem vétették, ezem még nem lévén à vétkezésre; de mihelyt az fel csillámlék, ártatlanságom napját elvesztém. Attul fogva életemnek folyta, mint az egyben foglalt bűneimnek láncza; úgy hogy igassággal mondhattam à bűneit sirató szent Daviddal: *Környűl vettek engem à gonoszok, melyeknek száma nincs; à barmisságim meg-fogtak engem, és nem láthattam. Meg-jókajódtak à fejem haj-szállai fölött, és à szívem el hagyott engem.* Ha-lehetne, s-merném én undok bűneimet elő-számilálnom, mely orca pirulásomra, szégyen gyalázatomra, szívem fájdalmára esnék az ennékem, másoknak pedig iszonyú botrányozására.

O! mely haszontalanul, gyümölcs-telenül, mely rútul, s-esztelenül vesztege-

tegetém, s hervasztám eliffúságotat virágjában ! mely oktanul bántam à te szent malasztiddal, s-Atyai bőv kezidből vett sok szép Isteni ajándé-kiddal ; mely vakmerőjűl gonoszra fordítottam, à te tőled érdemes szol-galáttodra vett-emlekezetemet, értel-memet, akaratomat, érzékenségit, testem, s-lelkem minden erejét, s-te-hetséget !

Ah ! talám sem az egész tenger partya minden fővényi nincsenek oly-nehezek , sem az egek csyllagi oly meg számlálhatatlanok, sem à tenger vize oly keserű ; à mely mind meg-számlálhatatlanok, mind méreg keserűk az én bűneim Uram Istenem te előttd.

Hányszor ah ! hányszor én à te Atyai szép intéfidet meg vetettem ! à te parancsolatidat meg tapodtam, mikor szemeid láttára Isteni jelen lé-tedben (o! Isteni Felség!) à te ki-mondhatatlan kissebséges gyaláza-todra, s boszfűsűságotra tőled el pár-tol-

tolva, halálos ellenséggel pribék szolgád Uramra, te read támadtam.

O! hány artatlan lelket, mint annyi hiv szolgaidat vontam el à te szolgálattodtúl sok féle botrankoztatásom-mal! főt à mi nagyobb, à te jó téte-menyardból csinált fegyverrel ellensé-gid társaságában karczoltam ellened.

En az à rút bálvány, ki tőled egy igaz Istenemtől el szakadván, magam-nak más idegen Isteneket faragtam, mikor à zabárló torkoságot, kívánt gazdagságot, testi barom kívánságot, mint istenimet imadtam. En az à go-nosz áruló, ki hitem meg szegésével, annyi fogadásim s-igéretim, után à te szent véreddel meg-mosogattatott, s-tisztittatott lelkemet előbbi bűneim moslékában kevervén, à ki à Felséges Jegyese vala, a sátn híreséve, latrává tettem. Azért méltán mondha-tom ismég bűneit szégyenlő szent Dáviddal: *Confusio operuit faciem meam.* Pf. 68. v. 8. Bé fűdözte orcámat à gyalázat.

O! Isten ! lehetnee, oly kézzel ta-

tapasztalható sötétség, mellyel én az én szégyenletemet elégségesen béfödhetném? Ha meg gondolom az én szám, mi légyen? úgy találok, hogy az fajtalan beszédnek megnyílt bűdös koporsója. Szemeim oly felnyílt ablakok, a kiken szokot, a halál bémenni, s embert lelkében megölni. Ha belső indulatim járását vizsgálom? azokat nem annyira okos, mint oktan állathoz baromhoz, nem emberhez illendőknek lenni találok. Es hogy rövid summában megvallyam bűneimet: az én eddig való egész élttem folyása, a fok undok bűnöknek gyakorlása.

O! hallatlan vakmerőség! o! vakmerő nagy Istentelenség! Istentől elhajult ember szívének magát az ördöghöz csatolni! Jaj mind ezek után mit mivellyek veszett fejem? hova forduljak? Az ég boszszú-álló menykövekkel fenyeget; a földnek nehéz hogy rajta járok; a halál utánnam olalkodik, s mindenűt nyomomban jár; az ítélet trombitája majd majd füleim-

leimben fog harfogni: életem naponként folyton foly; sőt ugyan sebtében röpül az örökké-valóságra; a pokol réám tátotta torkát, hogy elevenen el nyeljen.

Ah! én minden Istentelenségnek mint egy csomóban kötött summájá, honvá fordítam, kihez haitam veszett fejemet? avagy hová s-kihez folyamodgyam? hanem te hozzád o! véghetetlen irgalmaságnak Attya kegyes Isten! kire függeszízem könyvből való szemeimet, vagy nagyobb biztonságban, vagy bátrábban, hanem te read o! én érettem keresztre feszített, engemet igazán halálra szerező édes Jésum?

Te hozzád azért, te hozzád folyamodom én, o! az én bűneimért lakoló, meg-sebhezt áldot meg-Váltóm! Te elődben tészem én rebegő nyelvel, könyves szemmel, zokogó szível az én bűneimen való töredelmességemet: mert látom, hogy a kereszt fának kemény ágán mint egy el alunni kézfűző szemeid hunyogásával jelented, hogy

hogy bűncimet meg-engeded; látom hogy a te szent oldalad sebében mutatod szivedet, s-abbán hozzám való szívbeli nagy szerelmedet.

Most értem, hogy tetétől fogva talpig egy sebbé tétetve, csak szintén nyelvedet nem akartad meg sebesíttetni; hogy tudni illik a te szent Atyád előtt lehetnél az én foganatosb szószóllóm, noha én a te minden vérzőpó hohéridnál több kint tettem rajtad.

Imé azért, o! az én bűnös lelke m-nek nagy szeretője, mint hogy te az én kemény szívemet, mint mágnes a vasat, ugyan erővel láttatol magadhoz vonnod, e nagy jónak tovább sem ellene nem állhatok; sem ha szintén lehetne-is, nem akarok; hanem a poenitentia tartó szent Magdolnával a te lábaidhoz borúlok: a te szent keresztet apolgom, ölelgetem; mely néked ugyan haláloznak, de nekem az, az élet fája: szent sebeidet ezerszer csokolgom: az én könnyhulláso-mat a te szent véreddel elegyítöm, melynek leg-kissebb csöppe-is a pokol

tű-

tűzét meg őlthatná, s-éttől vízfön-tag meg nem emésztethetnék. Imé az én szívem te előtted ugyan vérről izzad, meg gondolván mind azt a fok jót, melyet én velem tettél, mind azt a fok féle gonoszt, a miket én te ellened cselekedtem.

A fene-vadak vélek jót tévőkkel szelidül bánnak, de én noha te én- nekem lelki eledelül ételemre szent testedet, italomra szent véredet adod, minden vadnál fenébben mertem te reád agyarkodnom. Halálra betegem fekszem vala a halálos bűnbén; s-te (o! engemet magadnál-is inkább kedvellő orvosom) te vetted be helyettem a méreg keserű orvoságot. Rabja valék a pokolbéli ördögnek, s-ezen rabságomból nagy sarczon, drága szent véred árrán váltál ki engemet. Bűncimben meghalván majd majd pokolban léfzen vala temetése; ha te érettem testetül a koporsóban, s-lelkestül poklokra, alá nem szállasz vala, hogy engemet mennyei hazámban fel emelnél.

E

Eze

Ezekért à töled vett fok jókért
(o! én hiv. szeretöm, bővkező Jó-
tévöm, edes meg-váltóm, szabadítóm)
nem de magamnál ezerszer inkább té-
gedet kell vala szeretnem? Ezillyen
nagy kegyelmű irgalmas Istent, nem
de az egész világnál nagyobra kell
vala bocsúlnom? Mindaz által hogy
à siralmas Profétával kialtsam: *Ob-*
stupescite cali super hoc. Remillyetek meg
egek ezen. Jerem. 2. v. 52. Meg-val-
lóm, nem titkolom Istentelensége-
met. *Dimittam adversum me eloquium*
meum: loquar in amaritudine anima
mea. Job. c. 10. v. 1. megcreszttem
ellenem beszédemet; szollok à lel-
kem keserűségében.

Az én JEsusom tövisfel koronáz-
tatott; én pedig őtet kemény szegek-
kel keresztre feszítettem. A dücső-
ség királyáról à bársony kontós le-
huzattatott; én pedig arról kegyet-
len ostorozással husát, bőrét cson-
tyáig le nyuiztam. A mindenható
Ur Istent mások csufszággal illették,
én pedig annak orcájára pökdő-
stem.

stem. Asemlyön elég az én meg sze-
lidithetetlen fenevadságomnak, vak-
merő gonoszságomnak; hanem má-
mikor meg adná magát, őtet föld-
höz vertem, földön tapodtam, ha-
lálra kergettem, meg feszítettem,
meg-ölttem. Sőt (o! hallatlan dü-
hőség! dühös kegyetlenség!) má-
én érettem meg-holttnak sem enged-
tem meg, hanem újonnan mind an-
nyiszor, àmenyiszer halálosképpen
vétkeztem, az Isten fiát újonnan
meg-feszítettem.

O! Názáretbéli ártatlan JEsus!
mely iszonyú, rettenetes, szörnyű,
kinzásokkal menék én néked hala-
lodra! Hól most à te ember szemét-
s-szívét magához hódító szent or-
czád szépsége? melyre az Angyalok
kivánnak nézni: hol à te szemeid-
nek csillámló fényessége? hól ereid-
nek vére: életednek lélekzete, szived-
nek élete? Hová? jaj! hová lettek,
hól vannak ezek?

En tégedet magadban kereslek, s
nem találak. Minthogy én az én

te ellened való dühösségemben bü-
neimnek fertelmes undokságival an-
nyira bé rutitottalak, hogy az embe-
ri színt sem hagyván rajtad, minde-
nek csufságára keresztre feszítenélek.

Még-is mind ezekért a szörnyüsé-
gekért, o! túlem ily rútul meg vet-
t tetteidre JEsus, mivel fizetél te en-
nékem? Nem de meg érdemlertem,
hogy engemet, vagy az egek meny-
köveivel üttetnél, emésztetnél? vagy
a boszú álló igaság ki vont két élő
pallosát emelnéd nyakamra? vagy
mint igaz bíró halálos sententiamat
ki mondván, Örök pokolra ítéltetnél.

O! nagy jószágú Isten; nagy szeléd-
ségű Isten Báránnya; nagy kegyelmes
Ur, és Istenfia! Az a kit én halálra
gyűlöltem, engemet magánál-is inkább
látatik szeretni. A kinek én holtá-
s után szent oldalát által, s-meg által
vertem; az kivánnya az én halálos
lelki sebeimet, maga szent vérével or-
vosolni, gyógyítani. A kit én ma-
gamtúl erővel-el ítéltettem, az kíván
engemet ujonnan meg ölelve magá-
hoz

hoz vonni. A kit én halálos ellen-
séginek el árultam, az akar engemet
igaz szeretetéből meg csókolni. A
kit én harmincz kofzos pénznél-
is aláb való árron, kordéban el ad-
tam, az engemet drágalátos szent
vére árrán pokolbéli fogságomból
ki váltott, meg szabadított. Az a
kire én teli torokkal: *feszítsfel, feszíts-
fel* kiáltottam, a ki én erettem szent
Atyához kiáltya: *Bocsásd meg néki
bűneit*; mert nem tudgya mit cselek-
szik.

A kit én földhöz vertem, porban
kevertem; az engemet egekben emel,
magasztal. A kit én gyalázatos ke-
relzetre fűggesztettem, az engemet,
a maga dűcsősége székében akar he-
lyhezteni. A kit én tövissel koron-
naxtam, az engemet ragyogó csilla-
gokkal koronaz. *Quis audivit un-
quam tale?* Isaia c. 65. v. 8. Ki hallott
valaha ilyen dolgot? Csudálkozva
mongya szent Pál Apostol: hogy
midőn még ellenségi volnánk az Isten
fiának, annyira szeretett minket,

hogy mi érettünk halálra adná magát.

Szeretett-minket inkább, mint a szél-
es világot, mert azt egy szavával alkut-
ta; mi érettünk pedig maga vé-
rét ontotta, s életét halálra adta.

Szeretett minket inkább, mint az ege-
ket, s menyországot; el hagyván ezt
azért, hogy velünk emberekkel, né-
ki Isten embernek lenne kívánt tár-
salkodása, nyájaskodása.

Sőt magánál-is inkább szeretett min-
ket, úgy-mint a ki maga vesztével ke-
resett minket veszett embereket. Uram
méltán fel kiálthatok én: *Dilexisti me
plus quam te, quia mori voluisti pro me.*
Nem de magadnál-is inkább szeretté
engemet, a kiért kész voltál le ten-
ni életedet? En pedig tegedet ily
nagy szeretőmet (o! rút háláadat
lanság!) mind annyiszor ujonnan
meg-feszítettelek, a menyiszer halá-
los képpen vétkeztem.

Ah! engemet halálra szerető édes
Jesum! en néked ily vér-fzőpő gyil-
kosod, merjek-é még-is te töled ve-
szett

szett fejemre kegyelmet várnom? a
ki tégedet Isteni jelen létedben sze-
med láttára, minden szégyen, szemé-
rem nélkül fokszor, fok-úndok bü-
neimmel meg-bántottalak. Azt pedig
nem valamit erő derék, hanem akar
mi hejában való dologért, szempil-
lantásig tartó testi büdös gyönyörűsé-
gért; még pedig bizakodván nagy esz-
telenül a te nagy irgalmaságodban.

O! én boldogtalan bűnös fejem,
hogy merjem én az én méltatlan sze-
meimet az én édes meg-Váltomnak
továb szent orzájára vetnem? a kit
nem csak fok undok utálatos torhak-
kal pögdösve be rutítottam, hanem
orrán ki bugyogó véréig arczúl csap-
dostam? Hogy merjem én annak
barátságát reménlenem, a kit en ha-
lálra gyűlöltem? Hogy várjam én
attúl, hogy engemet igaz szívből
csókollyon meg, a kit én Judás ha-
mis csok-jával árultam el: Ugyan-is
nem kegyelmet, nem paradicsomot
a meg tért latorral, hanem örök vesz-
tetet, poklott érdemlettem a go-

noszban meg átalkodott másik la-
torral.

De még-is mit hallok? halgassátok
velem nyomorúlt bűnösök, à mi-édes
meg-Váltonknak nagy kegyelmű sza-
vait; immar félig meg-holt, és el ál-
lott szóval, még-is azt kiáltja: *No-
lo mortem impii, sed ut convertatur, &
vivat.* Nem akarom à bűnösnek veszt-
tét; hanem meg-térését, s-örökké
boldogúl éltét. Azt kiáltja az ő ke-
reszten fűgtében orcáján le gőrgő
könyhullarása; azt annak az Isten
Báránnyának vére ki-ontása. Az mely
kegyes, és szívet által járó szovai-
ra édes meg-Váltonknak mit mond-
gyak egyebet, hanem hogy szent Job-
bal tőredelmes-szívből fel kiáltfák:
*Peccavi, quid faciam tibi, ó Custos homi-
num!* Job. 7. c. 20. Vétkeztem,
mit cselekedgyem néked, o! embe-
rek őrizője! Mit cselekedgyem,
mondom? hanem hogy à te meg-
csalhatatlan nagy irgalmasságodban
bizzam, úgy mint à kinek halála az
én reménségemnek élete.

Mert

Mert ugyan-is ha engemet vétkez-
temben keresve kerestél, meg vétte,
s-tőled el kergettze pœnitentia tartá-
somban? Ha engem téged gyűlöltöm-
ben szerettél, gyűlölsze téged szeret-
temben? Te vagy azért, te vagy egye-
dül o! édes meg váltóm az én minden
reménségem. Az à mi engemet biztat
hogy, bűneim mélységéből kiáltha-
tom pœnitentia tartó szent Dávid-
dal: *Miserere mei Deus secundum ma-
gnam misericordiam tuam.* Pl. 50. Kö-
nyörülly rajtam Isten, à te nagy ir-
galmasságod szerént.

Most azért à te szerelmedben le-
kötöm magamat, fok jó réteményid-
tül éppen el nyomattattva, labaidhoz
borúlok, à te szerelmed kötelében
nyuytom kezemet, és-néked kész a-
kartva örök rabúl adom magamat.

Végý azért kedvedben édes JE-
fusom, hanem úgy, mint kedves fia-
dat, jó barátodat, engedelmes hív
szolgádat; leg-aláb, mint à te tőled-
meg ízelidítettett vad állatot, hogy
csak így-is leheffek à te szerelmed
örömében részes. Ugy.

Ugyan csak el tőkeflet szándékkal
(o! az én lelkemnek egy oltalma)
à te labaidhoz borúlva, el pirúlt or-
czával, töredelmes szível, bűneim-
meg-bánásával, meg másolhatatlan
erős fogadással mind annak, valami
à testé, s-à világé meg-akarok hal-
nom; néked pedig (o! az én éle-
temnek élete!) egye-dül élnem.

Ah! mély szívből bánom, hogy
tégedet minden szeretetre méltó
Istent valaha meg bántottalak! o!
ha én sok bűneimet olyan töredel-
mes szível meg száphatnám s-meg-
bánhatnám, à mint te tudod s-kiva-
nod; kívánnám, s-kivánom úgy én-
is meg szánnom, és meg-bánnom.
De mint hogy az elégtelen; à minden
igaz poenitentia tartóknak elégséges
töredelmességével kívánom azt eg-
gyesztetnem.

O! mint nem tetczik már minden
az én nékem, à miért, s-mivel vala-
ha neked Istenem nem tetczettem!
O! mely boldogtalan napom volt

az nékem, à mely napon ellened-vé-
tettem. Bár inkább minden ereimből
vérem ki folyt volna! bár inkább ab-
ban à szempillantásban szemem meg-
vakult, nyelvem meg nemúlt, szívem
el holt volna, à melyben tégedet vagy
látásommal, vagy szollásommal vagy
gondolatommal édes meg-Váltómat
meg-bántottalak. De mivel már sem à
mi meg-lelt, hogy meg-ne-lelt legyen,
lehetetlen; sem à mi el múlt, vízfűza
térithetetlen! tudom ha szintén min-
denem s-életem fogytával jár-is, mit
cseleklizem, tanulván szent Davidtúl:
*Quoniam iniquitatem meam ego cognosco,
& peccatum meum contra me est semper.*
Mert ismérem hamisságomat, és à
bűnöm előttem vagyok mindenkor.
Mellyet mellyem verve, szívem sza-
kadva annyira fajnálok, hogy ha bű-
neimnek el mosására vérem kívántatt-
nék, kész volnék egy csöppig minden
ereimből véremet ki folytattnom,
éremeit egész testemből ki vágatnom,
szívemből életemet nagy kedvel le-
tennem, csak néked Istenem juthatnék
ked-

kedvedben, részesülhetnék szent malasztodban, melyet én széles è világnál nagyobra böcsüllök.

Ah! ízánom, és bánom bűneimet, nem hogy azokkal à menyei boldogságot el vesztettem, s-à pokol örök kinnyát érdemlettem, hanem csupán csak azért, hogy azokkal tégedet véghetetlen jót, édes Istenemet megbantottalak. Bánat, keferűség el fogta ízivemet, méltán koporfoig győtri bús lelkemet, csak meg kéllelhessem édes Istenemet, à mint reménlem-is, hogy meg nem vét engem, à ki óhajtva keresi az hozzà meg térő bűnőst.

En vagyok szerelmes Atyám à te bűnös tékozló fiad! én vagyok, o! jó Pásztor, à te ell tévett juhod; te hozzád térek, bűnőmből ki térek el annyira, hogy ennek utánna éppen tied lészek: az én akaratom nem az enyim léssen, sőt egész éltemben ízivemet, lelkemet te néked szentelem, à mint te érdemled, hogy valakik élnek, ne magoknak éllyenek.

Csak

Csak egy vagyon hátra (o! engemet hozzád meg-tért tékozló fiadat, s el tévett juhodat végig s-hóltomig szerető édes Atyám, jó Pásztorom) à à mit tőled kérek; hogy mivel az én akaratom gyarló, s-el végezett szándékában hamar változandó, kösd le azt à te három szegeidnek egyikével, az az: à te szent malasztoddal: erőíts engem ez utolsó jó szándékomban, fogadásomban; melyet meg nyervén, meg nem változom örökké. Ambár hizelkedgyék à test, ugasson à pokolbéli kuvász, kegyetlenkedgyék az ördög, fel s-alá fordullyon az egész világ, de én tőled vétkemmel többször el nem szakadok. Inkáb akarok s ezerszer, meg ezerszer inkább kívánok szegénységet, keferűséget, fájdalmat, gyalázatot, nyavalyát, kár-vallást, sőt halált szenvednem, hogy sem tégedet többször meg-bántanom.

Ezt az én meg másolhatatlan utolsó fogadásomat (o! meg feszült JEsus) à te szent véreddel, s-az én kö-

F

nyv.

nyv hullatással irván, à te meg sebhett lábaid csokjával, à te szent keresztetdre függeszttem, ily alá való írásommal: *Juravi & statui custodire Judicia Justitiae tuae: confirma Deus hanc voluntatem.* Meg esküttem, és el tőkelletem, hogy meg őrizem igaságod írtelir: erőssicsd meg Isten ezt az el tőkellet jo akaratot. Psal. 118. v. 116.

Az igaz tördelmességnek
 rövid summája.

Adgyad Uram Isten, hogy tégedet én (à mint te kívánod s-én is kívánom) tellyes szivemből, és tellyes lelkemből, és tellyes elmemből szeresselek! Adgyad hogy az én te hozzád való szeretetem egygyezzen à Serafinok szeretetével! Te tudod Uram, hogy szeretlek tégedet, és hova-tovább! mind inkább kívánlak szeretnem: Tudod hogy ezerszer kézszebb vagyok meghalnom, hogy-sem ez után magamat

mat valamely halálos vétekben avatnom! O mint bánom, hogy tégedet az én minden Jómat, meg bántottalak! nem-is csak azért, hogy à menyországot el-vesztettem, az örök poklot érdemlettem, hanem, és mindenek felett, hogy szerelmes Istenem te ellened vétettem! Egyedül à te hozzám való szerelmedből, s-bűncim gyűlöléséből származik az én szivbeli tördelmességem. Kivánom (à mint te előtted el-tekéllem magamban) hogy én tégedet leg-kisfebben se bántsalak meg: mert te minden szeretetre, s-minden tiszteletre, és bőcsületre méltó vagy; à kinek szent akarattját, mindenütt, mindenben kívánom el-követnem, bé tőlenem.

APPROBATIO.

Opusculum hoc spirituale sapius
impressum, iudico etiam linguâ
Hungaricâ imprimi posse, si vide-
bitur Magnifico Domino Reclori.

P. Gabriel Hevenesi,
Soc. Jesu.

Imprimatur.

MARTINUS ANTONIUS Nobi-
lis de DHON, S. R. I. Eques, Sa-
luberrimæ Medicinæ Professor
Practicus primarius, Celeberrimæ & Antiquissimæ Universita-
tis Viennensis RECTOR MAGNI-
FICUS.

Menyország Kúlcsa
avagy ,

SZIVBELI
IGAZ ,

TÖREDELMESÉG.

*Mennél többsör, s, aita-
tosban, annál hasznosban;*

De főképpen a szent Gyo-
nás előtt gyakorlando.